Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 5 Bealtaine 2026
(OR. en)

8313/26

Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0550 (COD)

CULT 49	SAN 226
AUDIO 51	IND 258
FREMP 132	COMPET 445
CODEC 696	PROCIV 78
CADREFIN 159	HYBRID 48
FIN 552	DISINFO 33
IA 87	JAI 463
JEUN 59	SERVICES 21
EDUC 120	POLGEN 86
CULT HERIT 12	MI 355
SOC 202	RELEX 519
GENDER 30	INF 106
DIGIT 108	COPEN 139
DATAPROTECT 126	JUSTCIV 55
ANTIDISCRIM 37	DROIPEN 66

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	An Chomhairle
Ábhar:	Togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an clár 'AgoraEU' le haghaidh na tréimhse 2028-2034, agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818 *- Cur chuige ginearálta páirteach*

I. RÉAMHRÁ

1. An 16 Iúil 2025, ghlac an Coimisiún Eorpach togra le haghaidh an Chreata Airgeadais Ilbhliantúil don tréimhse 2028-2034, lena n-áirítear togra le haghaidh Rialachán ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle lena mbunaítear an clár 'AgoraEU'.

2. Is é is aidhm don chlár AgoraEU an cultúr, na meáin agus an rannpháirtíocht shibhialta a threisiú chun athléimneacht dhaonlathais na hEorpa a áirithiú. Cuireann sé leis an méid atá bainte amach ag an gclár 'Eoraip na Cruthaitheachta' agus ag an gclár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna (CERV) a bhaineann leis an tréimhse mhaoiniúcháin reatha.

3. Tá an togra bunaithe ar thrí phríomhshnáithe, agus cuspóir éagsúil ag gach ceann díobh:

- Le Eoraip na Cruthaitheachta – Cultúr, chuirfí le cruthú agus comhar cultúir trasteorann;
- Le MEDIA+, chuirfí feabhas ar éagsúlacht agus ar iomaíochas thionscail an chlosamhairc agus na bhfíschluichí; agus thacófaí le hiriseoireacht agus meáin nuachta atá saor, neamhspleách;
- Le CERV+, dhéanfaí cearta bunúsacha agus comhionannas a chur chun cinn; chuirfí cosc ar an idirdhealú, chuirfí feabhas ar an rannpháirtíocht dhaonlathach, agus chaomhnófaí an smacht reachta.

II. AN OBAIR ATÁ AR BUN SNA HINSTITIÚIDÍ EILE

4. I bParlaimint na hEorpa, tá an togra a scrúdú go comhpháirteach ag an gCoiste um Chultúr agus um Oideachas (CULT) agus ag an gCoiste um Shaoirsí Sibhialta, um Cheartas agus um Ghnóthaí Baile (LIBE). Is iad Emma Rafowicz (S&D) do CULT agus Alice Kuhnke (na Glasaigh/SGE) na Rapóirtéirí do LIBE.

5. An 4 Nollaig 2025, ghlac Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa a thuairim maidir leis an togra seo[1].

6. Táthar ag súil go nglacfaidh Coiste na Réigiún tuairim an 4-5 Bealtaine 2026.

[1] SN 16709/25

III. AN OBAIR I DTIONÓL NA COMHAIRLE AGUS I DTIONÓL A COMHLACHTAÍ ULLMHÚCHÁIN

7. Sa Chomhairle, rinneadh scrúdú ar an togra sa Choiste um Ghnóthaí Cultúrtha (CGC), i ndlúthchomhar le comhaltaí na Meithle um Chlosamharc agus Meáin agus na Meithle um Chearta Bunúsacha, Cearta na Saoránach agus Saorghluaiseacht Daoine.

8. Cuireadh tús leis an scrúdú ar an togra i mí Mheán Fómhair 2025 agus rinneadh é le linn Uachtaránacht na Danmhairge agus Uachtaránacht na Cipire, in 12 chruinniú de chuid CGC. Thíolaic Uachtaránacht na Danmhairge tuarascáil ar dhul chun cinn[2] ag an gComhairle Oideachais, Óige, Cultúir agus Spóirt (OÓCS) an 28 Samhain.

9. Chuir Uachtaránacht na Cipire cúig théacs comhréitigh ar fáil, a scrúdaíodh sa Choiste um Ghnóthaí Cultúrtha an 19-21 Eanáir, an 16 Feabhra, an 11 Márta, an 27 agus an 31 Márta agus an 17 Aibreán 2026, agus thángthas ar chomhréiteach deiridh ag an gCoiste um Ghnóthaí Cultúrtha an 17 Aibreán. Chun an chaibidlíocht a éascú, chuir an Uachtaránacht nóta míniúcháin ar fáil freisin maidir leis an sainmhíniú a tugadh isteach le déanaí ar earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta.

10. An 29 Aibreán 2026, scrúdaigh Coiste na mBuanionadaithe an téacs comhréitigh, mar a leagtar amach san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é. Bhí na toscaireachtaí uile in ann tacú leis an téacs, cé is moite de thoscaireacht amháin a d’ardaigh forchoimeádas.

---

[2] 15187/25

IV. PRÍOMHGHNÉITHE AN CHOMHRÉITIGH ÓN UACHTARÁNACHT

11. Measann an Uachtaránacht gur comhréiteach an-chothrom é an téacs atá san Iarscríbhinn[3] lena léirítear na seasaimh éagsúla ó na Ballstáit.

12. Ós rud é gur cuid den phacáiste tograí atá nasctha leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) é an Rialachán atá beartaithe, tá na forálacha uile sa téacs lena ngabhann impleachtaí buiséadacha nó a chomhfhreagraíonn do na gnéithe atá mar chuid den chaibidlíocht chothrománach maidir le CAI idir lúibíní agus dá bhrí sin tá siad eisiata ón gcur chuige ginearálta páirteach go dtí go ndéanfar tuilleadh dul chun cinn ar an CAI. Baineann na forálacha sin, atá idir lúibíní cearnacha sa téacs, le haithris 4 (imchlúdach airgeadais), aithris 30 (cur chun feidhme i gcomhréir le hIonstraim InvestEU an Chiste Eorpaigh um Iomaíochas), aithris 31 (ráthaíocht bhuiséadach nó ionstraim airgeadais), aithris 35 (comhréireacht leis an Rialachán Feidhmíochta), aithris 40 (fad), Airteagal 1 (fad), Airteagal 11 (buiséad) agus Airteagal 15 (ráthaíocht bhuiséadach nó ionstraim airgeadais). Rinneadh an deis leithdháiltí táscacha de réir shnáitheanna an chláir a phlé sa Mheitheal *Ad Hoc* um an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil an 24 Márta 2026.

13. Coinníodh struchtúr an Rialacháin mar atá sa togra ón gCoimisiún, eadhon seacht gcaibidil agus trí phríomhshnáithe (Eoraip na Cruthaitheachta – Cultúr, MEDIA+ agus CERV+).

---

[3] Na hathruithe a rinneadh le hais an togra ón gCoimisiún, marcáiltear iad i **<u>gcló trom agus tá líne fúthu</u>** i gcás téacs breise agus le [...] i gcás téacs a scriosadh.

14. Is iad seo a leanas na **príomh-shaincheisteanna** a chumhdaítear leis an gcomhréiteach ón Uachtaránacht:

a) Forálacha ginearálta

Cuireadh sainmhíniú nua isteach le haghaidh 'earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta' in Airteagal 2 ('Sainmhínithe'), arna spreagadh leis an sainmhíniú comhfhreagrach ón gClár 'Eoraip na Cruthaitheachta' 2021-2027. Mínítear leis an sainmhíniú sin príomhthréithe na n-earnálacha agus soláthraítear liosta neamh-uileghabhálach de na hearnálacha lena mbaineann. Rinneadh roinnt leasuithe ar an téacs iomlán chun an fhoclaíocht a ailíniú leis an sainmhíniú sin. Cuireadh aithrisí nua 6a agus 6b isteach chun míniú a thabhairt ar an loighic atá taobh thiar den sainmhíniú agus ar an idirdhealú idir snáitheanna an Chultúir agus MEDIA+ den chlár 'Eoraip na Cruthaitheachta'.

In Airteagal 3 ('Cuspóirí an chláir'), cuireadh isteach tagairt don tábhacht a bhaineann le luachanna an Aontais a chosaint agus a chur chun cinn sa tuairisc réamhráiteach ar shnáithe CERV+.

b) Eoraip na Cruthaitheachta – Cultúr

Maidir le 'Eoraip na Cruthaitheachta – Cultúr', sonraítear in aithris nua 8a gur cheart, le cuir chuige earnála, gníomhaíochtaí a chuimsíonn na hearnálacha uile arna gcumhdach a chomhlánú, agus foráil á déanamh do ghníomhaíochtaí níos spriocdhírithe.

c) An snáithe MEDIA+

I gcás an tsnáithe MEDIA+, tar éis iarrataí a fháil ó roinnt mhaith toscaireachtaí agus tar éis dianchaibidlíochta, cuireadh mír isteach maidir leis an gcoincheap 'cothrom iomaíochta' in Airteagal 5 ('Closamharc'), agus úsáid á baint as foclaíocht atá beagnach comhionann leis an bhfoclaíocht atá i gClár reatha Eoraip na Cruthaitheachta. Cuireadh tagairt chomhfhreagrach le haithris 12.

In Airteagal 5 freisin, cuireadh tagairt isteach maidir le léiriúcháin agus comhléiriúcháin neamhspleácha, agus foclaíocht chomhfhreagrach in aithris 12.

Maidir leis an gcuspóir sonrach a bhaineann le 'nuacht', cuireadh aithris 13a isteach chun níos mó béime a chur ar neamhspleáchas agus inbhuanaitheacht na meán, agus tagairt á déanamh do Rialachán (AE) 2024/1083 (an Gníomh Eorpach um Shaoirse na Meán).

d) An snáithe CERV+

Maidir leis an snáithe CERV+, rinneadh, tar éis iarrataí ó go leor toscaireachtaí, tagairt a chur isteach, in Airteagal 8 (‘Daphne’), do Threoir (AE) 2024/1385 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Bealtaine 2024 maidir le foréigean in aghaidh na mban agus foréigean teaghlaigh a chomhrac. Cuireadh tagairt chomhchosúil le haithris 18.

Rinneadh dianphlé ar Aithris 15, aithris a chuireann le prionsabail an chomhionannais agus an neamh-idirdhealaithe, prionsabail atá bunaithe ar chonarthaí. Cé gurbh fhearr le roinnt toscaireachtaí liosta mionsonraithe de chineálacha idirdhealaithe a choinneáil sa téacs, ar aon dul leis an togra ón gCoimisiún, theastaigh ó thoscaireachtaí eile foclaíocht níos cineálaí a úsáid, agus béim á leagan acu ag an am céanna ar chineálacha sonracha idirdhealaithe ón mbunliosta sa togra. Thángthas ar an gcomhréiteach sa téacs atá san Iarscríbhinn tar éis caibidlíocht fhada.

Cuireadh isteach aithrisí nua 16a agus 16b chun béim a leagan ar chosaint agus ar chur chun cinn chearta an linbh (16a) agus daoine faoi mhíchumas (16b).

e) Tosaíochtaí agus gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha

In Airteagal 10 (‘Tosaíochtaí agus gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha’), cuireadh mír nua isteach ina dtagraítear do ‘Deasca AgoraEU’ agus ina gcuirtear síos ar a bpríomhfhreagrachtaí. Cuireadh tuilleadh sonraí ar fáil in aithris 36 maidir leis na deasca agus an feidhmiú atá beartaithe dóibh.

f) Rialachas

Ag tógáil ar an téacs comhréitigh a mhol Uachtaránacht na Danmhairge sa Tuarascáil ar Dhul Chun Cinn a thíolaic sí i mí na Samhna 2025, cuireadh airteagal nua 17a - mar aon le haithris chomhfhreagrach 38a - leis an téacs, lenar tugadh isteach nós imeachta coiste. In Airteagal 17, sonraíodh go nglacfaidh an Coimisiún cláir oibre trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme, i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin.

g) Saincheisteanna eile

Ós rud é nach raibh Iarscríbhinn sa togra ina raibh tuairisc níos mionsonraithe ar ghníomhaíochtaí an chláir, rinneadh tagairtí do ghníomhaíochtaí sonracha ar mheas na toscaireachtaí gur ghá béim a leagan orthu a chur isteach sa téacs.

Cuireadh aithrisí nua isteach freisin chun freagairt ar iarraidh na dtoscaireachtaí go gcuirfí béim níos mó ar na hábhair seo a leanas: sainiúlachtaí na réigiún is forimeallaí (aithris 27a); nós imeachta so-úsáidte um chur i bhfeidhm agus tuairisciú agus an fhéidearthacht athdheonú a dhéanamh (aithris 27b); tionchar, cáilíocht agus ábharthacht mar phríomhchritéir mheastóireachta do thionscadail (aithris 27c); urraim do luachanna an Aontais atá ábhartha i gcur chun feidhme an bhuiséid (aithris 33a); gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha lena dtéitear i ngleic le dúshláin choiteanna mar atá an intleacht shaorga (aithris 35a) agus úsáid teicneolaíochtaí digiteacha in earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta (aithris 35b).

I gcás na bhforálacha caighdeánacha sin atá i roinnt clár earnála CAI eile (i gcás AgoraEU: aithrisí 6, 33, 34, 36a, 37, 38a agus 40, agus airteagail 12 go 20), rinneadh an fhoclaíocht a choigeartú chun foirmlithe caighdeánacha a léiriú.

V. <u>CONCLÚID</u>

Iarrtar ar an gComhairle (OÓCS) teacht ar chur chuige ginearálta páirteach maidir leis an téacs, mar a leagtar amach san Iarscríbhinn a ghabhann leis an nóta seo é.

<u>IARSCRÍBHINN</u>

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE lena mbunaítear an clár 'AgoraEU' le haghaidh na tréimhse 2028-2034, agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagail 19(2), 21(2), 24, 167(5), 168(5) agus 173(3) de,

Ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,

Tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,

Ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa[4],

Ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún[5],

Ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach

4 IO C, , lch. .
5 IO C, , lch. .

De bharr an mhéid seo a leanas:

1. De bhun Airteagal 2 den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE), tá an tAontas fothaithe ar luachanna an mheasa ar dhínit an duine, na saoirse, an daonlathais, an chomhionannais, an smachta reachta agus an mheasa ar chearta an duine, lena n-áirítear na cearta atá ag daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad, ar comhluachanna ag na Ballstáit iad i sochaí arb iad is sainairíonna inti an t-iolrachas, an neamh-idirdhealú, an chaoinfhulaingt, an ceartas, an dlúthpháirtíocht agus an comhionannas idir mná agus fir ('luachanna an Aontais'). Léirítear luachanna an Aontais sna cearta, sna saoirsí agus sna prionsabail a leagtar amach i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh ('an Chairt'). Le hAirteagal 3 CAE, tugtar sainordú breise don Aontas **an tsíocháin, a chuid luachanna agus dea-bhail a chuid pobal a chur chun cinn**, cosaint chearta an linbh a chur chun cinn, **saibhreas a éagsúlachta cultúrtha agus teanga a urramú agus a áirithiú go ndéanfar oidhreacht chultúrtha na hEorpa a chaomhnú agus a fheabhsú.** Luaitear thairis sin in Airteagal 10 CAE go mbeidh feidhmiú an Aontais fothaithe ar an daonlathas ionadaíoch, go ndéanfar ionadaíocht dhíreach do na saoránaigh ar leibhéal an Aontais i bParlaimint na hEorpa agus go mbeidh sé de cheart ag na saoránaigh a bheith rannpháirteach i saol daonlathach an Aontais. Le hAirteagal 20 **CFAE**, bunaítear saoránacht an Aontais agus leagtar amach na cearta tábhachtacha a theachtfaidh, *inter alia*, saoránaigh an Aontais.

2. Is **príomh**ghnéithe [...] d'Aontas atá saor, cothrom, éagsúil, cuimsitheach agus comhtháite iad uile an cultúr**,** [...] na meáin agus luachanna an Aontais a chur chun cinn agus a urramú. Tá rannpháirtíocht agus rannpháirteachas na saoránach, agus urraim chuí á tabhairt do luachanna an Aontais, mar bhonn faoi shaol daonlathach an Aontais, agus tá ról ríthábhachtach ag an g**cultúr agus** ag na meáin maidir le tuairimí an phobail agus díospóireacht shaor a mhúnlú. Tá saothair chlosamhairc agus gach cineál léirithe chultúrtha agus chruthaithigh eile, **mar aon leis** [...] an oidhreacht chultúrtha, bunriachtanach d'éagsúlacht na hEorpa agus chun athléimneacht shochaíoch agus comhthuiscint a chothú i measc shaoránaigh agus phobail na hEorpa.

3. Cuirfidh Clár 'AgoraEU' (an 'Clár'), **ag tógáil ar a bhfuil bainte amach ag Clár Eoraip na Cruthaitheachta agus ag an gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna**, go mór leis na cuspóirí, na cearta agus na luachanna […] **sin** a bhaint amach agus a fhíorú.

4. Ba cheart don Chlár teacht i gcomharbacht ar Chlár Eoraip na Cruthaitheachta a bunaíodh le Rialachán (AE) 2021/818 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[6] agus ar an gClár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna, a bunaíodh le Rialachán (AE) 2021/692 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[7]. Leis sin, ba cheart gníomhaíochtaí cistiúcháin éagsúla a chuíchóiriú mar thaca le saoirse agus iolrachas na meán, an bhréagaisnéis a chomhrac chun tacú le faisnéis maidir le gnóthaí an Aontais a sholáthar. Tá na meáin shaora iolraíocha agus an tsochaí shibhialta shaor iolraíoch i measc phríomhfhorais faire chórais dhaonlathacha an Aontais, tá ról ríthábhachtach acu maidir le hathléimneacht dhaonlathach, agus ba cheart tacú leo. Ba cheart don Chlár a bheith ina thaca freisin le hearnálacha an chultúir, na cruthaitheachta agus na meán, **<u>luach bhunúsach an chultúir a chaomhnú agus a chur chun cinn,</u>** leas a bhaint as cumhacht an chultúir agus na héagsúlachta cultúrtha, feabhas a chur ar spás na **<u>meán agus</u>** na faisnéise, agus ba cheart é a bheith ina thaca le hiarrachtaí an Aontais chun sochaí atá bunaithe ar chearta, agus atá cuimsitheach, comhionann agus daonlathach, a neartú. ⌊Leagtar síos leis an Rialachán seo imchlúdach airgeadais táscach le haghaidh an Chláir ‘AgoraEU’[8]. Chun críoch an Rialacháin seo, déantar praghsanna reatha a ríomh trí dhíbhoilsceoir seasta 2 % a chur i bhfeidhm.⌋

---

[6] Rialachán (AE) 2021/818 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Bealtaine 2021 lena mbunaítear Clár Eoraip na Cruthaitheachta (2021 go 2027) agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1295/2013 (IO L 189, 28.5.2021, lch. 34, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj).

[7] Rialachán (AE) 2021/692 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear an Clár um Shaoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 1381/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (AE) Uimh. 390/2014 ón gComhairle (IO L 156, 5.5.2021, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj).

[8] I gcás inarb ábhartha, leis an tacaíocht a sholáthraítear leis an gClár, cuirfear dlús le hinfheistíochtaí nó cuirfear borradh fúthu trí aghaidh a thabhairt ar theipeanna margaidh nó cásanna infheistíochta fo-optamacha, ar bhealach comhréireach, agus dúbláil nó plódú á seachaint, agus trí chistiú príobháideach a dhreasú, agus beidh breisluach Aontais ag baint léi.

5. Chun bheith éifeachtach, leis an gClár ba cheart cineál sonrach agus dúshláin na réimsí beartais agus na n-earnálacha éagsúla a chur san áireamh, mar aon lena spriocghrúpaí éagsúla agus lena riachtanais ar leith trí chuir chuige spriocdhírithe.

6. I dtimpeallacht eacnamaíoch, shóisialta agus gheopholaitiúil atá ag athrú go tapa, is léir […] ón taithí a fuarthas le déanaí go bhfuil gá le creat airgeadais ilbhliantúil níos solúbtha agus lena chláir. Chuige sin, agus i gcomhréir le cuspóirí an Chláir 'AgoraEU', leis an gcistiú tabharfar aird chuí ar na riachtanais bheartais atá ag teacht chun cinn agus ar thosaíochtaí an Aontais mar a shainaithnítear iad i ndoiciméid ábhartha arna bhfoilsiú ag an gCoimisiún, i gconclúidí ón gComhairle agus i rúin ó Pharlaimint na hEorpa agus intuarthacht leordhóthanach á háirithiú an tráth céanna le haghaidh an chur chun feidhme.

6a. Cuimsíonn earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta gach cineál léirithe a bhaineann leis na healaíona, leis an gcultúr, leis an oidhreacht chultúrtha, chomh maith leis an gclosamharc agus na meáin. Ba cheart aird a thabhairt ar chineál déach na n-earnálacha sin sa Chlár, agus aitheantas á thabhairt, ar thaobh amháin, do luach intreach agus ealaíonta an chultúir agus, ar an taobh eile, do luach eacnamaíoch na n-earnálacha sin, lena n-áirítear an méid a chuireann siad tríd is tríd le fás, le hiomaíochas, le cruthaitheacht agus le nuálaíocht. Tá an méid sin i gcomhréir le Coinbhinsiún UNESCO 2005 ar Éagsúlacht Léirithe Cultúir a Chosaint agus a Chur Chun Cinn a tháinig i bhfeidhm an 18 Márta 2007 agus a bhfuil an tAontas agus a Bhallstáit ina bpáirtithe ann.

6b. Chun críocha cur chun feidhme, ba cheart don Chlár cineál sonrach, dúshláin, creataí beartais agus riachtanais ar leith earnálacha éagsúla an chultúir agus na cruthaitheacha a chur san áireamh. Dá bhrí sin, tugtar aghaidh orthu sin trí shnáithe atá tiomnaithe d'earnálacha an chlosamhairc agus na meán nuachta ('an snáithe MEDIA+') agus trí shnáithe atá tiomnaithe d'earnálacha eile an chultúir agus na cruthaitheachta ('an snáithe 'Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr').

7. Ba cheart […] a áireamh ar earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta **a chumhdaítear leis an snáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr, *inter alia*, ailtireacht, cartlanna, leabharlanna agus músaeim, ceardaíocht ealaíonta, oidhreacht chultúrtha inláimhsithe agus dholáimhsithe, dearadh (lena n-áirítear dearadh faisin), féilte, ceol, litríocht, na taibhealaíona, leabhair, foilsitheoireacht agus na hamharc-ealaíona.** […]. **Is léiriú iad ar an gcultúr** [...] mar 'leas poiblí', **a bhíonn ag brath go minic ar chearta maoine intleachtúla,** [...] **a thugann** léargas ar an saol, a léiríonn luachanna an Aontais **agus a rannchuidíonn le cearta cultúrtha a chosaint agus a chur chun cinn mar bhealach chun an rochtain ar an gcultúr agus an rannpháirtíocht ann a fheabhsú.** Is sócmhainn iontach iad freisin le haghaidh an Aontais agus a réigiún, rud a mheallann turasóireacht inbhuanaithe agus a chuireann íomhá d'ilchríoch dhinimiciúil chun cinn ar an leibhéal domhanda.

7a. Leis an gClár, ba cheart lánaitheantas a thabhairt do luach intreach agus ealaíonta na n-earnálacha sin agus an-bhéim a leagan air. Ag an am céanna, leis an gClár, ba cheart **aitheantas a thabhairt** dá rannchuidiú eistreach sóisialta agus eacnamaíoch, lena n-áirítear le comhtháthú sóisialta agus críochach, **luachanna daonlathacha**, dea-bhail agus sláinte, **athléimneacht an Aontais**, fás **inbhuanaithe**, […] cruthú post, iomaíochas, cruthaitheacht**,** [...] nuálaíocht **agus an t-aistriú glas**.

8. Tá na hearnálacha sin [...] ilroinnte ar bhonn náisiúnta agus teangeolaíoch laistigh den Aontas. Tá dúshláin iomadúla rompu freisin, mar atá ionsaithe ar shaoirse an léirithe ealaíonta, dálaí oibre forbhásacha, claochluithe digiteacha a bhaineann le **ról méadaitheach na n-ardán digiteach agus** teacht chun cinn na hintleachta saorga **(IS)**, agus an gá atá leis an athrú aeráide **a mhaolú agus** oiriúnú dó. Ba cheart don Chlár a bheith ina chuidiú leis na hearnálacha sin chun freagairt ar na dúshláin sin, leas a bhaint as a n-acmhainneacht iomlán agus iad féin a chur chun cinn go diongbháilte amach anseo agus an rannpháirtíocht is leithne á háirithiú, lena n-áirítear ó ghníomhaithe áitiúla agus réigiúnacha, trí bhealaí agus formáidí éagsúla.

8a. Ba cheart go n-áireofaí sa snáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr gníomhaíochtaí lena gcuimsítear na hearnálacha uile a chumhdaítear leis. Chun an cur chuige cothrománach sin a chomhlánú, ba cheart tacú le cuir chuige earnálacha le haghaidh na n-earnálacha sin a dteastaíonn cur chuige níos spriocdhírithe ó na riachtanais chomhroinnte agus ó na ndúshláin shonracha laistigh den Aontas, mar shampla ceol, foilsitheoireacht leabhar agus leabharlanna. D'fhéadfadh na gníomhaíochtaí níos spriocdhírithe sin a bheith i bhfoirmeacha éagsúla, lena n-áirítear duaiseanna cultúrtha, gníomhaíochtaí téamacha, chomh maith le fothú acmhainneachta agus gníomhaíochtaí piarfhoghlama.

9. **Is foinse chomhroinnte cuimhneacháin, tuisceana, féiniúlachta, idirphlé, comhtháthaithe agus cruthaitheachta don Eoraip iad na hidéil, na prionsabail agus na luachanna atá leabaithe in oidhreacht chultúrtha na hEorpa**. Is oidhreacht chomhroinnte ríluachmhar í oidhreacht chultúrtha na hEorpa, **bíodh sí inláimhsithe nó doláimhsithe**, ach tá srianta buiséid, tubaistí nádúrtha agus tubaistí de dheasca an duine, an t-athrú aeráide agus coinbhleachtaí réigiúnacha le sárú aici. Tá sé tábhachtach an oidhreacht sin a chosaint agus a chaomhnú, rochtain a fheabhsú […] agus féiniúlacht chomhchoiteann Eorpach a chothú. **Tá sé bunriachtanach rochtain oscailte chuimsitheach ar an oidhreacht chultúrtha a áirithiú, lena n-áirítear trí oiliúint iomchuí a chur ar ghairmithe oidhreachta.** Leis an gcaomhnú digiteach, áirithítear thairis sin gur féidir leis na glúnta atá le teacht foghlaim óna n-oidhreacht chultúrtha, tuiscint a fháil uirthi agus inspioráid a bhaint aisti.

10. Leis an gClár, ba cheart tacaíocht airgeadais a thabhairt freisin do ghníomhaíochtaí an Lipéid Oidhreachta Eorpaigh agus Phríomhchathracha Cultúir na hEorpa, **lena** ndéantar éagsúlacht agus oidhreacht chultúrtha shaibhir na hEorpa […] a cheiliúradh agus […] **a choimirciú**, agus í á nascadh leis an leibhéal áitiúil agus ag rannchuidiú le straitéisí forbartha atá dírithe ar an gcultúr.

11. **Cumhdaítear leis an snáithe MEDIA+ na meáin, lena n-áirítear earnálacha na meán closamhairc agus nuachta. Tacaíonn sé,** [...] *inter alia*, le hábhar mar shampla scannáin, sraitheanna, **cláir faisnéise, beochan,** físchluichí **agus réaltacht thumthach**, nuacht agus faisnéis, […] chomh maith le seirbhísí lena n-áirítear taispeántas amharclainne, craoltóireacht teilifíse agus raidió, **podchraoltaí,** foilsitheoireacht chlóite agus ar líne[…]. **Tá seasamh uathúil ag earnálacha meán inár ndaonlathais, inár gcultúr agus inár ngeilleagair. Braitheann na hearnálacha sin ar chearta maoine intleachtúla.** Leis an gclaochlú digiteach, go háirithe méadú na hintleachta saorga, cuireadh dlús le cóineasú na meán, athraíodh iompraíocht tomhaltóirí, cuireadh isteach ar shamhlacha gnó agus ioncaim, chomh maith le bainistiú agus saothrú maoine intleachtúla. Dá bhrí sin, ba cheart don Aontas **tacú le hinbhuanaitheacht agus iomaíochas earnálacha na meán agus** cabhrú leo bláthú[…]. Ba cheart **don Aontas** **cruthaitheacht agus** nuálaíocht a chothú agus rochtain ar mhaoiniú **a fheabhsú**, **sineirgí** [...] a chur chun cinn idir earnáil na nuachta, earnáil an chlosamhairc agus earnálacha meán eile agus tacú le comhar idir cineálacha éagsúla eintiteas meán ar fud an Aontais. **Ba cheart d’aon chineál tacaíochta nó maoinithe do na meáin i dtíortha rannpháirteacha saoirse agus neamhspleáchas na meán a urramú go hiomlán.**

12. Tá dúshláin **leanúnacha** roimh earnáil closamhairc an Aontais a eascraíonn as scaipeadh trasteorann teoranta, as nósanna tomhaltais athraitheacha agus as ceannas gníomhaithe nach gníomhaithe de chuid an Aontais iad. I bhfianaise na ndúshlán sin, ba cheart d'idirghabháil an Aontais tacú le hacmhainneacht **earnálacha** [...] closamhairc agus físchluichí na hEorpa chun saothair Eorpacha**, lena n-áirítear saothair oidhreachta** a chruthú, a mhaoiniú, a tháirgeadh agus a scaipeadh ar na hardáin uile atá ar fáil agus atá tarraingteach do lucht féachana agus éisteachta san Aontas agus níos faide i gcéin. **Cuimsítear leis an tacaíocht don chruthaitheacht, *inter alia*, tacaíocht do scríbhneoireacht scripte, d'fhorbairt agus do léiriú saothar closamhairc, go príomha tacaíocht do chomhléiriúcháin agus do léiriúchán neamhspleách. De réir mar a fhorbraíonn dálaí an mhargaidh agus na hoibreoirí closamhairc sa réimse seo, ba cheart critéir shonracha a chur ar fáil i gcomhthéacs chur chun feidhme an Chláir chun a shainiú cad atá i gceist le cuideachta léiriúcháin neamhspleách.** […] Maidir le **hidirghabháil an Aontais**, ba cheart oiriúnuithe trasmheán ar mhaoin intleachtúil idir formáidí meán éagsúla a chothú **a thuilleadh**, rannchuidiú le comhar a chur chun cinn i measc na mBallstát ag a bhfuil acmhainneachtaí éagsúla margaidh**, rannpháirtíocht níos leithne eintitis ó mhargaí ar méideanna éagsúla a chur chun cinn** agus ba cheart í a bheith ag gabháil le creat rialála closamhairc an Aontais. **Ba cheart a chur san áireamh sa snáithe MEDIA+ na difríochtaí idir tíortha maidir le léiriú, dáileadh agus tomhaltas saothar agus ábhair chlosamhairc agus maidir le rochtain orthu sin, rud a chuirfidh le cothrom iomaíochta níos fearr, a leathnóidh rannpháirtíocht tíortha a bhfuil acmhainneachtaí closamhairc éagsúla acu agus a mhéadóidh an comhar eatarthu.**

13. Tá eagraíochtaí meán nuachta agus iriseoirí ar fud an Aontais faoi bhrú[…] méadaithe, go háirithe **mar thoradh ar** […] an méadú atá tagtha ar ardáin dhomhanda ar líne **agus ar thionchar sheirbhísí IS**, nósanna tomhaltais athraitheacha agus scaipeadh méadaitheach na bréagaisnéise. Bíonn tionchar ag na dúshláin sin ar ioncam agus dáileadh nuachta, rud a bhaineann an bonn d'inmharthanacht agus iontaoibh an phobail in eagraíochtaí meán nuachta agus a chuireann teorainn le rochtain na saoránach ar ábhar iriseoireachta Eorpach atá éagsúil agus a tháirgtear go gairmiúil. Ba cheart don Aontas tacú le héiceachóras faisnéise inmharthana, **iontaofa**, neamhspleách agus éagsúil, iriseoirí atá faoi bhagairt a chosaint **agus a sábháilteacht a chur chun cinn**. **Ba cheart dó**[...] saoirse agus iolrachas[...] na meán a chur chun cinn, agus sláine **na meán agus an** spáis faisnéise a threisiú[...]**. Ba cheart dó na cuspóirí sin a shaothrú, *inter alia*, trí thacú le nuachóiriú na meán nuachta gairmiúil, lena n-áirítear trí chleachtais nuálacha lena bhfeabhsaítear obair iriseoireachta agus trí ról na meán áitiúil a threisiú maidir le díospóireacht dhaonlathach a chosaint, go háirithe i bhfásaigh nuachta.** **Ba cheart don Aontas freisin** [...]bearta a chur chun cinn agus feabhas a chur ar [...]an gcomhar atá dírithe ar dhul i ngleic leis an mbréagaisnéis agus ar thacú le litearthacht dhigiteach agus litearthacht sna meáin **do gach saoránach, ar fud na n-aoisghrúpaí agus na ngrúpaí leochaileacha uile.**[...] **Ba cheart go rannchuideodh tacaíocht do na meáin nuachta le caighdeáin rialála agus féinrialála aitheanta a chur chun cinn agus a chosaint, agus ar an gcaoi sin ról na hiriseoireachta gairmiúla agus ábhar nuachta iontaofa a chur chun cinn.**

13a. Feidhmíonn na meáin san Aontas níos mó agus níos mó ar bhonn trasteorann agus cuireann siad le feidhmiú an mhargaidh inmheánaigh. Is é is aidhm do thionscnaimh de chuid an Aontais le déanaí, go háirithe Rialachán (AE) 2024/1083 (Gníomh Eorpach um Shaoirse na Meán), aghaidh a thabhairt ar bhacainní ar shaorsholáthar seirbhísí meán agus trédhearcacht, agus deimhneacht dhlíthiúil agus iomaíocht chóir a fheabhsú ar fud an Aontais. Ba cheart cuspóirí MEDIA+ a bheith ag teacht le Treoir Uimh. 2010/13/AE agus le Rialachán (AE) 2024/1083 agus ba cheart dóibh béim a leagan ar neamhspleáchas agus inbhuanaitheacht na meán.

14. Tá méadú ag teacht ar na dúshláin atá roimh an daonlathas san Aontas. Cuireann an bhréagaisnéis, polarú sóisialta agus fuath ar na próisis toghcháin agus ar phróisis dhaonlathacha eile go mór leis an meath ar iontaoibh na saoránach in institiúidí agus i bpróisis dhaonlathacha. Tá gá le cur chuige uile-shochaí **bunaithe ar chearta an duine** chun daonlathas na hEorpa a dhéanamh níos athléimní.

15. Rannchuidíonn cosaint agus cur chun cinn ceart bunúsach le hAontas atá níos daonlathaí a thógáil. Is croíphrionsabail de chuid an Aontais iad an neamh-idirdhealú **agus an comhionannas** […] **a** chumhdaítear in Airteagail **8, 10 agus** 19 CFAE agus in Airteagail 21 **agus 23** den Chairt, **agus atá in Airteagal 2 CAE.** Trí oibriú i dtreo sochaí atá cothrom agus saor ó idirdhealú, rannchuidítear le leas a bhaint as acmhainneacht daoine aonair ina n-éagsúlacht agus le fás cultúrtha, eacnamaíoch agus sóisialta. Tá an méid sin ina chuidiú freisin ó thaobh aghaidh a thabhairt ar bhunchúiseanna tábhachtacha an **fhoréigin inscnebhunaithe agus** an fhoréigin in aghaidh grúpaí leochaileacha, ós rud é gur […] ionsaí díreach ar an gcomhionannas **é an foréigean sin**. **Dá réir sin,** […] ba cheart don Chlár gníomhaíochtaí a chur chun cinn chun aghaidh a thabhairt ar gach cineál idirdhealaithe agus éadulaingthe, eadhon idirdhealú díreach agus indíreach, **as líne agus ar líne**. **Agus an méid sin á dhéanamh aige**, […] ba cheart dó […] aird a thabhairt ar na cineálacha sonracha idirdhealaithe struchtúraigh agus thrasnaigh, d'fhonn **príomhshruthú comhionannais agus neamh-idirdhealaithe a chur chun cinn agus** tacú le creataí beartais ábhartha an Aontais. **Agus croíphrionsabail an Aontais á gcur chun feidhme** […], ba cheart don Chlár tacú le gníomhaíochtaí chun **an frithsheimíteachas agus** gach cineál **ciníochais agus** seineafóibe a chosc agus a chomhrac […], **lena n-áirítear ciníochas in aghaidh daoine gorma, ciníochas in aghaidh na nÁiseach,** agus fuath i leith Moslamach, **éadulaingt i leith daoine ar de ghrúpaí mionlaigh iad, lena n-áirítear na Romaigh, agus cineálacha eile éadulaingthe agus idirdhealaithe, chomh maith leis an bhfuathchaint, ach gan a bheith teoranta dóibh sin amháin. Ba cheart dó tacú freisin le gníomhaíochtaí chun** an homafóibe, an défhóibe, an trasfóibe, an idirfhóibe agus an éadulaingt agus an t-idirdhealú bunaithe ar fhéiniúlacht inscne **a chosc agus a chomhrac.** […][9] […]

---

[9] […]

16. Déantar na cearta chun **<u>measa ar an saol príobháideach agus ar shaol an teaghlaigh</u>** […] agus chun sonraí pearsanta a chosaint, a chumhdaítear […] in Airteagal 7 den Chairt agus in Airteagal 16 CFAE agus in Airteagal 8 den Chairt **<u>faoi seach</u>**, a fhorfheidhmiú le Rialachán[10] agus Treoir thiomnaithe[11]. Le creat dlíthiúil an Aontais, leagtar síos forálacha chun a áirithiú go gcosnófar go héifeachtach an ceart chun sonraí pearsanta a chosaint. Leis na hionstraimí dlí sin, téitear ar iontaoibh na n-údarás maoirseachta náisiúnta um chosaint sonraí chun feasacht agus tuiscint an phobail **<u>ar</u>** na rioscaí, na rialacha, na coimircí agus na cearta a bhaineann le próiseáil sonraí pearsanta a chur chun cinn. Ba cheart don Chlár rannchuidiú le feasacht a mhúscailt **<u>agus</u>** staidéir agus gníomhaíochtaí ábhartha eile a chur i gcrích sa réimse sin**<u>. Ba cheart é sin a dhéanamh, mar shampla,</u>** […] trí na húdaráis mhaoirseachta náisiúnta maidir le cosaint sonraí, i bhfianaise a thábhachtaí atá an ceart go ndéanfaí sonraí pearsanta a chosaint tráth a bhíonn forbairtí teicneolaíochta ag tarlú go tapa.

<u>16a. Tá cearta iomlána ag leanaí agus is príomhchuspóir de chuid an Aontais Eorpaigh é cearta an linbh a chosaint agus a chur chun cinn, lena n-áirítear rannpháirtíocht leanaí. Ceanglaítear in Airteagal 3 CAE ar an Aontas, *inter alia*, cosaint chearta an linbh a chur chun cinn, i gcomhréir le hAirteagal 24 den Chairt agus le Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta an Linbh.</u>

---

[10] IO L 119, 4.5.2016, lgh. 1-88.
[11] IO L 119, 4.5.2016, lgh. 89-131.

16b. **Tá cosaint agus cur chun cinn chearta na ndaoine faoi mhíchumas, chomh maith lena rannpháirtíocht iomlán sa tsochaí, ar cheann de phríomhchuspóirí an Aontais Eorpaigh mar a chumhdaítear in Airteagal 10 CFAE agus in Airteagal 26 den Chairt. Ba cheart go gcuirfeadh an Clár freisin le cumas an Aontais agus na mBallstát an gealltanas a tugadh mar pháirtithe i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas (UNCRPD)[12] a chur i gcrích chun teachtadh iomlán agus cothrom chearta uile an duine agus na saoirsí bunúsacha uile a chur chun cinn, a chosaint agus a áirithiú i gcás gach duine faoi mhíchumas.**

17. **Luach** […] bunúsach agus cuspóir de chuid an Aontais is ea an comhionannas inscne agus ba cheart é […] **a chur chun cinn** leis an gClár. D'ainneoin go leor éachtaí, tá dúshláin shuntasacha fós ann, a bhfuil tiomantas […] **breise** ón **Aontas** ag teastáil ina leith. Áirítear leis sin**:** oibriú i dtreo saoirse ó fhoréigean inscnebhunaithe **de gach cineál, foréigean baile, foréigean gnéasach agus cibearfhoréigean san áireamh;** na caighdeáin is airde sláinte **a chur chun cinn**, sláinte **agus cearta** gnéis agus atáirgthe go háirithe; pá comhionann agus cumhachtú eacnamaíoch**;** cothromaíocht oibre is saoil agus […] **comhroinnt chothrom na bhfreagrachtaí cúraim idir mná agus fir**; **rannpháirtíocht** chomhionann **i margadh an tsaothair;** […] deiseanna gairme agus dálaí oibre **córa**;[…] oideachas ar ardchaighdeán atá **inrochtana** agus cuimsitheach**;**[…] rannpháirtíocht pholaitiúil agus ionadaíocht chomhionann;[…] sásraí institiúideacha **éifeachtacha** a dhéanann beart de réir briathair maidir le cearta na mban**;**[…] dul i ngleic go gníomhach le steiréitíopaí inscne**;** agus aghaidh a thabhairt ar idirdhealú trasnach. **Ba cheart don Chlár tacú le cur chun cinn an chomhionannais inscne agus an phríomhshruthaithe inscne, ar cuspóir de chuid an Aontais é ina ghníomhaíochtaí uile.**

---

12 IO L 23, 27.1.2010, lgh. 35-36.

18. Is sárú tromchúiseach ar chearta bunúsacha iad foréigean inscnebhunaithe agus foréigean in aghaidh na mban, leanaí, daoine óga agus grúpaí eile atá i mbaol, mar atá daoine LADTIA agus daoine faoi mhíchumas, agus déantar na cineálacha sin foréigin san Aontas i gcónaí, i ngach comhthéacs sóisialta agus eacnamaíoch. **Chun an foréigean sin a chosc agus chun aghaidh a thabhairt air, tá gá le tacaíocht leanúnach d'eagraíochtaí ar son chearta na mban, do shainseirbhísí na mban agus d'eagraíochtaí eile a thacaíonn le híospartaigh an fhoréigin, a fheidhmíonn mar fhreagróirí túslíne ar fud na mBallstát agus a bhfuil an saineolas speisialaithe is gá acu chun dul i ngleic le bunchúiseanna agus léirithe an fhoréigin inscnebhunaithe agus cineálacha eile foréigin.** Is sárú ar chearta an duine é an foréigean in aghaidh na mban agus na ndaoine a bhaineann le grúpaí eile atá i mbaol agus is ionsaí díreach ar an gcomhionannas é. Dá bhrí sin, is riachtanas sochaíoch é an foréigean sin a chosc agus aghaidh a thabhairt air**.** Cuidíonn **sé sin** […]le dul i ngleic leis an idirdhealú sin chomh maith le haghaidh a thabhairt ar thionchair an fhoréigin, lena n-áirítear ar an tsláinte. An tráth céanna, trí shochaí atá saor ó idirdhealú a áirithiú, cuideofar freisin le haghaidh a thabhairt ar bhunchúiseanna an fhoréigin in aghaidh grúpaí leochaileacha, ós rud é go bhfuil dlúthnasc eatarthu. Dá bhrí sin, ba cheart leanúint d'iarrachtaí seanbhunaithe an Aontais […]an foréigean a chosc[…], freagairt air […] agus é a chomhrac[…] ar gach leibhéal leis an gClár**, lena n-áirítear trí obair choisctheach a dhéanamh i gcomhar le déantóirí foréigin,** chomh maith le […]cosaint agus tacaíocht a thabhairt[…] d'íospartaigh[…] dhíreacha agus indíreacha[…] uile an fhoréigin, lena gcuirtear leis na cúig ghlúin leantacha de chlár agus de shnáithe Daphne[13]. Ba cheart don Chlár tacú le baint amach chuspóirí Choinbhinsiún Chomhairle na hEorpa chun foréigean in aghaidh na mban **agus foréigean teaghlaigh** a chosc agus a chomhrac a glacadh in Iostanbúl an 11 Bealtaine 2011 […], agus chuspóirí **Threoir (AE) 2024/1385, chomh maith le** cur chun feidhme an Mholta ón gCoimisiún maidir le córais chomhtháite cosanta leanaí a fhorbairt agus a neartú ar mhaithe le leas an linbh[14], lena gcosnaítear leanaí ar aon chineál foréigin. **Ba cheart dó cuidiú** leis an Aontas freisin a chur ar a […]chumas[…] an gealltanas a tugadh mar […]**p**háirtí i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas a chomhlíonadh, ar coinbhinsiún é lena gcosnaítear daoine faoi mhíchumas ar aon chineál dúshaothraithe, foréigin agus mí-úsáide.

---

[13] Trí ghlúin leantacha de chlár Daphne (IO L 34, 9.2.2000, lch. 1; IO L 143, 30.4.2004, lch. 1; IO L 173, 3.7.2007, lgh. 19-26), agus torthaí shnáitheanna Daphne den Chlár um Chearta, um Chomhionannas agus um Shaoránacht (IO L 354, 28.12.2013, lgh. 62-72) agus an Clár CERV (IO L 156, 5.5.2021, lgh. 1-20).

[14] C(2024) 2680 final (IO L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj).

19. I gcomhréir le *acquis* an Aontais maidir le cóir chomhionann, tá comhlachtaí neamhspleácha curtha ar bun ag na Ballstáit chun cóir chomhionann (‘comhlachtaí comhionannais’) a chur chun cinn, a bhfuil príomhról acu maidir le comhionannas a chur chun cinn agus cur i bhfeidhm éifeachtach na reachtaíochta maidir le cóir chomhionann a áirithiú. **Ina theannta sin** […], ba cheart don Chlár tacú le Líonra Eorpach na gComhlachtaí Comhionannais (Equinet) atá comhdhéanta de na comhlachtaí comhionannais náisiúnta dá bhforáiltear i dTreoir (AE) 2024/1499[15] ón gComhairle agus i dTreoir (AE) 2024/1500 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[16]**. Is é is cúis leis sin gurb é** […] Equinet an t-aon eintiteas a áirithíonn **comhar agus a chuireann fothú acmhainneachta agus** comhordú gníomhaíochtaí idir comhlachtaí comhionannais chun cinn. Tá sé sin ríthábhachtach chun dlí frith–idirdhealaithe an Aontais a chur chun feidhme go héifeachtach sna Ballstáit.

20. Saoránaigh ar fud an Aontais, a dtaistealaíonn roinnt mhaith acu go tráthrialta, nó go hócáideach ar a laghad, chuig Ballstát eile, chun cónaí ann, chun staidéar a dhéanamh ann, chun obair nó **obair dheonach a dhéanamh** […] ann, ba cheart dóibh a bhrath gur féidir leo a gcearta saoránachta a theachtadh agus a fheidhmiú agus a n-iontaoibh a chur i rochtain chomhionann, in-fhorfheidhmitheacht iomlán agus cosaint a gceart gan aon idirdhealú, is cuma cén áit san Aontas a bhfuil siad. Ba cheart do na saoránaigh a bheith níos feasaí ar a gcearta a eascraíonn as saoránacht an Aontais, is é sin a gceart chun gluaiseacht agus cónaí faoi shaoirse san Aontas, a gcearta vótála agus iad ina gcónaí i mBallstát eile, a gceart chun achainí a dhéanamh chuig Parlaimint na hEorpa in aon cheann de na teangacha oifigiúla, a gceart chun tionscnaimh ó na saoránaigh a chur isteach agus a gceart chun gearáin a thaisceadh leis an Ombudsman Eorpach in aghaidh drochriarachán institiúideach.

---

15 Treoir (AE) 2024/1499 ón gComhairle an 7 Bealtaine 2024 maidir le caighdeáin le haghaidh comhlachtaí comhionannais i réimse na córa comhionainne idir daoine gan beann ar a dtionscnamh ciníoch nó eitneach, na córa comhionainne i gcúrsaí fostaíochta agus slí beatha idir daoine gan beann ar reiligiún nó creideamh, míchumas, aois nó claonadh gnéasach, na córa comhionainne idir mná agus fir i gcúrsaí slándála sóisialta ina rochtain ar earraí agus ar sheirbhísí agus ó thaobh soláthar earraí agus seirbhísí, agus lena leasaítear Treoracha 2000/43/CE agus 2004/113/CE (IO L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

16 Treoir (AE) 2024/1500 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Bealtaine 2024 maidir le caighdeáin le haghaidh comhlachtaí comhionannais i réimse na córa comhionainne agus an chomhionannais deiseanna idir mná agus fir i gcúrsaí fostaíochta agus slí beatha, agus lena leasaítear Treoracha 2006/54/CE agus 2010/41/AE (IO L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj).

21. Má spreagtar saoránaigh chun ról níos gníomhaí a ghlacadh sa daonlathas ar leibhéal an Aontais, neartófar sochaí shibhialta na hEorpa agus cothófar forbairt féiniúlachta Eorpaí. Dá bhrí sin, is gá tacú leis an tsochaí shibhialta, **lena n-áirítear eagraíochtaí beaga agus pobail na sochaí sibhialta, agus í a chumhachtú** chun luachanna an Aontais a chur chun cinn, a chosaint agus feasacht orthu a mhúscailt agus chun cur le teachtadh éifeachtach ceart faoi dhlí an Aontais. Nuair a ghlacann saoránaigh an Aontais páirt i saol daonlathach an Aontais, cabhraíonn siad […] leis an daonlathas ionadaíoch […] **a fhíorú**. **Is** prionsabal é sin ar a bhfuil feidhmiú an Aontais bunaithe agus lena léirítear go nithiúil luach an daonlathais a chumhdaítear in Airteagal 2 CAE.

22. Chun an tAontas a thabhairt níos cóngaraí dá chuid saoránach agus chun rannpháirtíocht dhaonlathach **a spreagadh** […] , tá gá le gníomhaíochtaí agus iarrachtaí comhordaithe éagsúla. **Is gá spreagadh a thabhairt do thuiscint na saoránach ar an bpróiseas ceaptha beartas chun tuiscint agus feasacht níos fearr ar** shaoránacht agus […] féiniúlacht Eorpach a chur chun cinn**.** […] **Ar an gcuma chéanna, is gá** […] rannpháirtíocht shibhialta i ngníomhaíochtaí an Aontais a chur chun cinn. **Tá gá le gníomhaíochtaí atá dírithe ar** […]**c**huimhneachán […]agus ar mhachnamh criticiúil ar chuimhne stairiúil na hEorpa**, lena músclófar, mar shampla, feasacht níos fearr ar thionchar na réimeas forlámhach agus ollsmachtach, chun** saoránaigh a chur ar an eolas faoi […]stair choiteann **na hEorpa**. **Cuidíonn na gníomhaíochtaí sin** […] freisin leis an mbonn a leagan síos do thodhchaí choiteann agus do luachanna comhroinnte. Thairis sin, trí thacaíocht a thabhairt d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus trasnáisiúnta sna réimsí a chumhdaítear leis an gClár agus **iad a chumhachtú**, cabhrófar le rannpháirtíocht na saoránach sa tsochaí a mhéadú agus ar deireadh lena rannpháirtíocht ghníomhach i saol daonlathach an Aontais. An tráth céanna, trí thacú le gníomhaíochtaí ar nós **nascadh bailte agus líonraí bailte** lena gcuirtear comhthuiscint, idirphlé idirchultúrtha, éagsúlacht chultúrtha agus teanga, cuimsiú sóisialta agus urraim do dhaoine eile chun cinn, **spreagtar** […] braistint muintearais leis an Aontas agus **braistint** saoránachta coitinne faoi fhéiniúlacht Eorpach, agus í bunaithe ar thuiscint chomhroinnte ar ár luachanna, ár gcultúr, ár stair agus ár n-oidhreacht Eorpach choiteann.

23. Tá ról ríthábhachtach ag eagraíochtaí na sochaí sibhialta, agus ag gníomhaithe eile sa spás sibhialta, mar atá comhlachtaí neamhspleácha um chearta an duine, comhlachtaí comhionannais agus **i**nstitiúidí […]Ombudsman, maidir le rannchuidiú le cur chun feidhme beartais, rannpháirtíocht daoine a spreagadh, institiúidí a thabhairt chun cuntais, agus athrú dearfach a spreagadh **lena n-áirítear trí abhcóideacht, dlíthíocht straitéiseach, feachtasaíocht, cumarsáid agus gníomhaíochtaí faire eile.** Ba cheart don Chlár cuidiú le hacmhainní leordhóthanacha a áirithiú **do na gníomhaithe sin**, **lena gcuirtear le** […] timpeallacht chumasúcháin **inar féidir leo** […] oibriú go neamhspleách, gan bhac, go sábháilte, go héifeachtach, **agus tacú le spás sibhialta rathúil.** Chuige sin, ba cheart cistiú ón Aontas a bheith ina chomhlánú ar iarrachtaí ar an leibhéal náisiúnta trí thacú lena n-acmhainneacht, trína n-acmhainneacht a chosaint, a chumhachtú agus a fhothú, mar a chuirtear i dtábhacht sa rún ó Pharlaimint na hEorpa an 19 Aibreán 2018[17], agus sna conclúidí ón gComhairle an 10 Márta 2023[18] agus an 7 Márta 2025[19]. Tá ról tábhachtach ag an tsochaí shibhialta freisin maidir lena áirithiú go gcuirfear Treoir (AE) 2019/1937 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[20] chun feidhme go héifeachtach trí chultúr labhairt amach agus timpeallacht fhabhrach do sceithirí eolais […] **a chothú**. **Ba cheart don Chlár freisin spás sibhialta oscailte, sábháilte agus cumasúcháin a áirithiú trí thacaíocht agus cosaint a sholáthar d'eagraíochtaí na sochaí sibhialta, lena n-áirítear tacaíocht do ghníomhaíochtaí atá ceaptha chun cásanna dlí straitéiseacha i gcoinne rannpháirtíocht phoiblí (SLAPPanna) a chosc agus aghaidh a thabhairt orthu, i gcomhlántacht iomlán leis an gClár um Cheartas. Ba cheart don Chlár tacú freisin le hidirphlé struchtúrtha agus leanúnach le heagraíochtaí na sochaí sibhialta.**

---

[17] 2018/2619(RSP) (IO C 390, 18.11.2019, lch. 117–119, https://eur-lex.europa.eu/legal content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2019_390_R_0017)

[18] 7388/23, Conclúidí ón gComhairle maidir le cur i bhfeidhm Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh; Ról an spáis shibhialta maidir le cearta bunúsacha a chosaint agus a chur chun cinn san Aontas

[19] 6878/25, Conclúidí ón gComhairle maidir le cur i bhfeidhm Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh: cistiú chun cearta bunúsacha a chur chun cinn, a chosaint agus a fhorfheidhmiú

[20] Treoir (AE) 2019/1937 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Deireadh Fómhair 2019 maidir le cosaint daoine a thuairiscíonn sáruithe ar dhlí an Aontais (IO L 305, 26.11.2019, lch. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

24. Dhearbhaigh Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh gur struchtúr dlíthiúil é an tAontas atá bunaithe ar an mbonn bunúsach go bhfuil na comhluachanna atá in Airteagal 2 CAE, ar a bhfuil an tAontas fothaithe, á gcomhroinnt ag gach Ballstát leis na Ballstáit uile eile, agus go n-aithníonn siad go bhfuil na luachanna sin á gcomhroinnt acu leis an Aontas[21]. Tá an bonn sin bunaithe ar shaintréithe sonracha agus bunriachtanacha de dhlí an Aontais, lena n-áirítear an uathriail atá aige i ndáil le dlíthe na mBallstát agus leis an dlí idirnáisiúnta. Leis an mbonn sin, tugtar le tuiscint gur ann d'iontaoibh fhrithpháirteach idir na Ballstáit, agus tugtar údar leis an iontaoibh sin, go n-aithneofar na luachanna sin agus, dá bhrí sin, go n-urramófar dlí an Aontais lena gcuirtear chun feidhme iad. Dá bhrí sin, Ballstát na luachanna atá in Airteagal 2 CAE a chomhlíonadh, is coinníoll é sin chun na cearta uile a theachtadh a eascraíonn as cur i bhfeidhm na gConarthaí maidir leis an mBallstát sin. Dá bhrí sin, dhearbhaigh Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh gur féidir léi, **mar phrionsabal**, sna réimsí ina bhfuil inniúlacht ag an tAontas, beart a dhéanamh chun a áirithiú go n-urramófar na luachanna a leagtar amach in Airteagal 2 CAE.

25. […] Tá dúshláin roimh shochaithe na hEorpa a dhéanann difear do thíortha dhaonlathacha, mar atá[…] an méadú ar an antoisceachas agus ar an éadulaingt, ar an mbréagaisnéis agus ar an ionramháil, agus ar an gcur isteach eachtrach atá á dhéanamh ag gníomhaithe naimhdeacha ar fhaisnéis. […]**Dá bhrí sin, tá** sé ríthábhachtach go leanfar de luachanna an Aontais, ar nós urraim do chearta bunúsacha, comhionannas, **comhionannas inscne** agus daonlathas **san áireamh**, a shaothrú, a chosaint, a chur chun cinn, a fhorfheidhmiú agus a chomhroinnt go gníomhach i measc na saoránach agus na bpobal, **chomh maith le hidirphlé struchtúrach leis an tsochaí shibhialta,** ionas go leanfaidh na luachanna sin de bheith i gcroílár thionscadal an Aontais. Maidir le meath ar a gcosaint in aon Bhallstát, is féidir éifeachtaí díobhálacha a bheith aige sin ar an Aontas trí chéile. Tá sé ríthábhachtach, dá bhrí sin, go rannchuideoidh an Clár seo le luachanna an Aontais a chosaint, lena n-áirítear urraim do chearta bunúsacha, don chomhionannas, don […] daonlathas **agus don smacht reachta**.

[21] Eascraíonn sin go díreach as Tuairim 2/13, EU:C:2014:2454, mír 168.

26. **Tá rioscaí ann** […] a bhfuil ceangal idir iad agus guaiseacha nádúrtha, tubaistí aeráide agus comhshaoil, éigeandálaí sláinte, timpistí teicneolaíocha, bagairtí slándála atá ag teacht chun cinn, agus eachtraí suaiteacha eile. **Dá réir sin,** tá sé fíor-riachtanach feabhas a chur ar chumas an Aontais agus na mBallstát géarchéimeanna a réamh-mheas, ullmhú dóibh agus freagairt orthu. Dá bhrí sin, ba cheart don Chlár tacú le hoideachas agus rannpháirtíocht na saoránach maidir le hullmhacht i gcomhair géarchéimeanna, **lena n-áirítear in earnálacha an chultúir agus na cruthaitheacha** agus, dá réir sin, athléimneacht na sochaí a fheabhsú.

27. **I bhfianaise a bhfuil thuas** […], ba cheart don **Chlár** tacú le gníomhaíochtaí **chun** […] an daonlathas san Aontas a chosaint […] agus a neartú […], **lena n-áirítear tionscnaimh áitiúla daonlathais agus forbairt pobail**. **Is féidir leis é sin a dhéanamh** trí mhuinín an phobail as an daonlathas agus as institiúidí daonlathacha a threisiú, ullmhacht agus athléimneacht dhaonlathach a neartú, agus an plé le saoránaigh […] **agus** rannpháirtíocht na saoránach sin **a spreagadh**[…]. **Ba cheart cuimhne stairiúil**, […] feasacht ar stair agus luachanna coiteanna **na hEorpa** a chur chun cinn agus saoránaigh **a spreagadh** […] **chun** a gcearta […] a fheidhmiú, lena n-áirítear a gcearta toghchánacha, agus lánurraim á tabhairt d'inniúlachtaí na mBallstát maidir le toghcháin a eagrú. **Anuas air sin,** […] ba cheart don Clár a bheith **ina spreagadh** freisin le smaointeoireacht chriticiúil, rannpháirtíocht saoránach agus daonlathas tríd an oideachas mar iarracht ar feadh an tsaoil, ionas go mbeidh […] na scileanna **forbartha** ag na saoránaigh uile chun ionramháil agus cur isteach eachtrach […] ar fhaisnéis agus bréagaisnéis a aithint **ar bhealach níos fearr**.

27a. Ba cheart rannpháirtíocht leathan eagraíochtaí a cheadú leis an gClár. Ba cheart sainiúlachtaí na réigiún is forimeallaí, dá dtagraítear in Airteagal 349 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE) a chur san áireamh freisin.

27b. Ba cheart an clár a chur chun feidhme ar bhealach so-úsáidte, lena n-áirítear trí nós imeachta so-úsáidte le haghaidh iarratas agus tuairisciú. Ba cheart aird ar leith a thabhairt ar inrochtaineacht an Chláir i gcás eagraíochtaí, lena n-áirítear eagraíochtaí áitiúla na sochaí sibhialta ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus trasnáisiúnta, agus ar acmhainneacht na dtairbhithe. Agus inrochtaineacht an chláir á meas i gcás eagraíochtaí, ba cheart féachaint ar thacaíocht airgeadais a sholáthar do thríú páirtithe mar a leagtar amach in Airteagal 207 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 é ('athdheonú'), i gcás inarb iomchuí.

27c. Ba cheart tionchar, cáilíocht agus ábharthacht a bheith ina bpríomhchritéir mheastóireachta chun na tionscadail faoin gClár a roghnú.

28. Leis an **gClár,** ba cheart sineirgí agus comhlántacht […] **a chur chun cinn** leis an Eoraip Dhomhanda […] toisc go **rannchuideoidh sé sin** le caidreamh cultúrtha idirnáisiúnta an Aontais a chur chun cinn agus le cuspóirí gníomhaíochta seachtraí an Aontais a bhaint amach trí chomhar cultúrtha.

29. Ba cheart tacú freisin sa Chlár le tacaíocht theicniúil agus eagraíochtúil a mhaoiniú chun Rialachán (AE) 2019/788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a chur chun feidhme[22], rud a bheadh mar bhonn taca, dá réir sin, faoi shaoránaigh an ceart a fheidhmiú chun tionscnaimh ó na saoránaigh a sheoladh agus chun tacú leo. I dteannta na gceart eile a leagtar amach in Airteagal 24 CFAE, leis an gceart sin áirithítear rannpháirtíocht dhíreach na saoránach i saol daonlathach an Aontais.

30. **[**Chun comhsheasmhacht a áirithiú, ba cheart an ráthaíocht bhuiséadach agus na hionstraimí airgeadais faoin gClár, lena n-áirítear nuair a chomhcheanglaítear iad le cineálacha eile tacaíochta neamh-inaisíoctha in oibríochtaí measctha, a chur chun feidhme i gcomhréir le rialacha infheidhme Ionstraim InvestEU an Chiste Eorpaigh um Iomaíochas (CEI) trí chomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích le haghaidh an chineáil sin tacaíochta faoi Ionstraim InvestEU CEI.**]**

---

[22] Rialachán (AE) 2019/788 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Aibreán 2019 maidir leis an tionscnamh Eorpach ó na saoránaigh (IO L 130, 17.5.2019, lch. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj).

31. [I gcás ina bhfuil tacaíocht ón **<u>Aontas</u>** faoin gClár le soláthar i bhfoirm ráthaíocht bhuiséadach nó ionstraim airgeadais, lena n-áirítear i gcás ina gcomhcheanglaítear í le tacaíocht neamh-inaisíoctha in oibríocht mheasctha, is gá an tacaíocht sin a sholáthar go heisiach trí Ionstraim InvestEU CEI i gcomhréir le rialacha infheidhme Ionstraim InvestEU CEI.]

32. Ba cheart don Choimisiún a bheith **<u>in ann</u>** gealltanais bhuiséadacha a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla. Sa chás sin, ba cheart don Choimisiún na tráthchodanna bliantúla a ghealladh le linn chur chun feidhme an Chláir, agus dul chun cinn na ngníomhaíochtaí a fhaigheann cúnamh airgeadais, a riachtanais mheasta agus an buiséad atá ar fáil á gcur san áireamh.

33. Tá feidhm ag Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[23] maidir leis an gClár. Leagtar síos leis an Rialachán sin na rialacha maidir le bunú agus cur chun feidhme bhuiséad ginearálta an Aontais, lena n-áirítear na rialacha maidir le deontais, duaiseanna, tabhartais neamhairgeadais, soláthar, cur chun feidhme indíreach, bainistiú indíreach, cúnamh airgeadais, ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha.

<u>33a. De bhun Airteagal 6(2) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, ní mór forálacha Rialachán (AE, Euratom) 2020/2092 a chomhlíonadh le bunú agus cur chun feidhme an bhuiséid. Thairis sin, i gcomhréir le hAirteagal 6(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, agus an buiséad á chur chun feidhme, áiritheoidh na Ballstáit agus an Coimisiún go gcomhlíonfar Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, i gcomhréir le hAirteagal 51 den Chairt, agus urramóidh siad luachanna an Aontais a chumhdaítear in Airteagal 2 CAE atá ábhartha i gcur chun feidhme an bhuiséid.</u>

---

[23] Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Meán Fómhair 2024 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais (IO L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

34. I gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[24], Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 2988/95 ón gComhairle[25], Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 ón gComhairle[26] agus Rialachán (AE) 2017/1939 ón gComhairle[27], tá leasanna airgeadais an Aontais le cosaint trí bhearta comhréireacha, lena n-áirítear neamhrialtachtaí agus calaois a chosc, a bhrath, a cheartú agus a fhiosrú, cistí a cailleadh, a íocadh go mícheart nó a úsáideadh go mícheart a aisghabháil agus, i gcás inarb iomchuí, smachtbhannaí riaracháin a fhorchur. Go sonrach, i gcomhréir le Rialacháin (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 agus (Euratom, E) Uimh. 2185/96, féadfaidh an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise ('OLAF') imscrúduithe a dhéanamh, lena n-áirítear seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair, d'fhonn a shuí cé acu a tharla nó nár tharla calaois, éilliú nó aon ghníomhaíocht neamhdhleathach eile lena ndéantar difear do leasanna airgeadais an Aontais. I gcomhréir le Rialachán (AE) 2017/1939, féadfaidh Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (OIPE) imscrúdú agus ionchúiseamh a dhéanamh ar chalaois agus ar ghníomhaíochtaí neamhdhleathacha eile a dhéanann difear do leasanna airgeadais an Aontais mar a fhoráiltear i dTreoir (AE) 2017/1371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[28]. I gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, ní mór d'aon duine nó aon eintiteas a fhaigheann cistí de chuid an Aontais comhoibriú go hiomlán i gcosaint leasanna airgeadais an Aontais, na cearta agus an rochtain is gá a dheonú don Choimisiún, do OLAF, do OIPE agus do Chúirt Iniúchóirí na hEorpa, agus a áirithiú go ndéanfaidh aon tríú páirtí a bheidh páirteach i gcur chun feidhme cistí de chuid an Aontais cearta coibhéiseacha a dheonú.

---

24 Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 883/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Meán Fómhair 2013 maidir le himscrúduithe arna ndéanamh ag an Oifig Eorpach Frith-Chalaoise (OLAF) agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1073/1999 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (Euratom) Uimh. 1074/1999 ón gComhairle (IO L 248, 18.9.2013, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

25 Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 2988/95 ón gComhairle an 18 Nollaig 1995 maidir le leasanna airgeadais na gComhphobal Eorpach a chosaint (IO L 312, 23.12.95, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

26 Rialachán (Euratom, CE) Uimh. 2185/96 ón gComhairle an 11 Samhain 1996 maidir le seiceálacha agus cigireachtaí ar an láthair arna ndéanamh ag an gCoimisiún chun leasanna airgeadais na gComhphobal Eorpach a chosaint ar an gcalaois agus ar neamhrialtachtaí eile (IO L 292, 15.11.1996, lch. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

27 Rialachán (AE) 2017/1939 ón gComhairle an 12 Deireadh Fómhair 2017 lena gcuirtear chun feidhme comhar feabhsaithe maidir le bunú Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh ('OIPE') (IO L 283, 31.10.2017, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

28 Treoir (AE) 2017/1371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 5 Iúil 2017 maidir leis an gcomhrac in aghaidh na calaoise ar leasanna airgeadais an Aontais trí bhíthin an dlí choiriúil (IO L 198, 28.7.2017, lch. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

<u>Ní mór do thríú tíortha atá ag glacadh páirt sa Chlár na cearta agus an rochtain is gá a thabhairt don oifigeach údarúcháin freagrach, do OLAF agus don Chúirt Iniúchóirí chun go bhféadfaidh gach ceann díobh a gcuid inniúlachtaí féin a fheidhmiú go cuimsitheach.</u>

35. [Tá an Clár le cur chun feidhme i gcomhréir le Rialachán (AE) [XXX]* ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle [Feidhmíocht] lena mbunaítear na rialacha maidir le rianú caiteachais agus creat feidhmíochta an bhuiséid, lena n-áirítear rialacha chun a áirithiú go ndéanfar na prionsabail a bhaineann le 'gan dochar suntasach a dhéanamh' agus comhionannas inscne dá dtagraítear in Airteagal 33(2), pointí (d) agus (f), de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 faoi seach, a chur i bhfeidhm go haonfhoirmeach, rialacha maidir le faireachán agus tuairisciú a dhéanamh ar fheidhmíocht chláir agus ghníomhaíochtaí an Aontais, rialacha maidir le tairseach chistiúcháin Aontais a bhunú, rialacha maidir le meastóireacht a dhéanamh ar na cláir, chomh maith le forálacha cothrománacha eile is infheidhme maidir le cláir uile an Aontais amhail na cláir sin maidir le faisnéis, cumarsáid agus infheictheacht, agus raon feidhme agus cineál na ngníomhaíochtaí agus na dtosaíochtaí á gcur san áireamh.]

<u>35a. Ba cheart comhar trasearnála agus sineirgí idir an cultúr, na meáin agus an tsochaí shibhialta a chur chun cinn sa Chlár chomh maith. Leis na gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha, tabharfar aghaidh ar dhúshláin choiteanna, lena n-áirítear na dúshláin sin a eascraíonn as úsáid na hintleachta saorga. I ré seo na hintleachta saorga, níl sárú chruthaitheacht an duine le fáil go fóill. Sa chomhthéacs sin, ba cheart úsáid eiticiúil, inbhuanaithe agus fhreagrach uirlisí nuálacha agus teicneolaíochtaí inneachair, go háirithe an intleacht shaorga, a chur chun cinn, mar shampla, trí chosaint agus luachshocrú sonraí cultúrtha agus cruthaitheacha a spreagadh, agus lánurraim á tabhairt do chearta maoine intleachtúla.</u>

<u>35b. Ba cheart tacú tríd an gClár le húsáid teicneolaíochtaí digiteacha in earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta, lena n-áirítear forbairt ardán agus teicneolaíochtaí closamhairc agus meán lena gcuirtear an éagsúlacht chultúrtha agus teanga agus an daonlathas chun cinn, agus sin comhlántach go hiomlán leis an gCiste Eorpach um Iomaíochas (CEI).</u>

36. Ba cheart tacú sa **Chlár** freisin, **leis na hacmhainní iomchuí**, le ról **agus feidhmiú** […] Dheasca **AgoraEU**. […] […] **Ba cheart do na tíortha rannpháirteacha a bheith in ann an bealach is iomchuí a roghnú chun deasca AgoraEU mar sin a bhainistiú. Ba cheart do Dheasca AgoraEU an Clár a chur chun cinn, faisnéis ábhartha a sholáthar maidir leis na cineálacha éagsúla tacaíochta airgeadais atá ar fáil faoi bheartas an Aontais, agus cúnamh a thabhairt d'oibreoirí iarratas a dhéanamh ar thacaíocht faoin gClár. Chuige sin, ba cheart do Dheasca AgoraEU tacú le tairbhithe ionchasacha maidir le gnéithe a bhaineann leis an nós imeachta iarratais, scaipeadh faisnéise so-úsáidte agus torthaí an Chláir, fiosrúcháin maidir le comhpháirtithe, oiliúint agus foirmiúlachtaí. Ina theannta sin, ba cheart do Dheasca AgoraEU comhar trasteorann agus malartú dea-chleachtas a spreagadh laistigh de na hearnálacha a chumhdaítear leis an gClár. Ba cheart do Dheasca AgoraEU** rannchuidiú[…] le hinfheictheacht agus scaipeadh for-rochtana an Chláir i gcomhréir le Rialachán (AE) [XXX]* ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle [Feidhmíocht][29]. […] Ba cheart do Dheasca **AgoraEU** a bhfeidhmeanna a chomhlíonadh go neamhspleách agus gan cur isteach ó údaráis phoiblí ar a gcinnteoireacht, agus níor cheart aon fhreagracht a bheith orthu maidir le bainistiú an chláir[30].

---

[29] **Rialachán (AE) [XXX]* ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle [Feidhmíocht] lena mbunaítear na rialacha maidir le rianú caiteachais agus creat feidhmíochta an bhuiséid, lena n-áirítear na rialacha is infheidhme maidir le gach clár de chuid an Aontais maidir le hoibleagáidí faisnéise, cumarsáide agus infheictheachta, lena n-áirítear oibleagáidí ar thairbhithe agus ar chomhpháirtithe cur chun feidhme.**

[30] […]

36a. Ba cheart don Chlár a bheith oscailte do rannpháirtíocht tríú tíortha i gcás ina bhfuil sé sin chun leas an Aontais. Sa mhéid sin, féadfaidh an tAontas comhlachas iomlán nó páirteach leis an gClár a cheadú do thríú tíortha, leis na gníomhaíochtaí lena gcomhdhéantar an Clár, i gcás ina bhfuil comhaontuithe idirnáisiúnta ábhartha i bhfeidhm leis an stát sin agus i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos ann. Ba cheart catagóir na micreastát Eorpach (Prionsacht Andóra, Prionsacht Mhonacó, Poblacht San Mairíne agus Stát Chathair na Vatacáine) a áireamh ar na tríú tíortha freisin. Ba cheart comhlachas leis an gClár a bheith faoi réir cothromaíocht chóir a mhéid a bhaineann le ranníocaíochtaí agus sochair an tríú tír agus ba cheart cosaint leasanna airgeadais agus slándála an Aontais a áirithiú leis. Cinnfear rannpháirtíocht tríú tíortha i gcomhréir le sainchumais faoi seach Pharlaimint na hEorpa, na Comhairle agus an Choimisiúin faoi Airteagal 218 CFAE.

37. De bhun Airteagal 85(1) de Chinneadh (AE) 2021/1764 ón gComhairle[31], tá daoine agus eintitis atá bunaithe i dtíortha agus críocha thar lear incháilithe do chistiúchán faoi réir chuspóirí rialaithe an Chláir agus faoi réir socruithe féideartha is infheidhme maidir leis an mBallstát lena mbaineann an tír nó an chríoch ábhartha thar lear.

[31] Cinneadh (AE) 2021/1764 ón gComhairle an 5 Deireadh Fómhair 2021 maidir le Comhlachas na dTíortha agus na gCríoch Thar Lear leis an Aontas Eorpach lena n-áirítear caidreamh idir an tAontas Eorpach, de pháirt, agus an Ghraonlainn agus Ríocht na Danmhairge, den pháirt eile (Cinneadh maidir le Comhlachú Thar Lear, lena n-áirítear an Ghraonlainn) (IO L 355, 7.10.2021, lch. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

38. **Éilítear** […]leibhéal áirithe cómhalartachta agus ailínithe rialála le haghaidh rannpháirtíocht tríú tíortha sa chuspóir sonrach 'Closamharc'. Ar an gcúis sin, ba cheart staid a margaí closamhairc, a ghaire atá a gcreataí dlíthiúla do *acquis* an Aontais maidir leis na meáin chlosamhairc, go háirithe Treoir 2010/13/AE, agus an rochtain ar a scéimeanna tacaíochta a chur san áireamh agus **na** comhaontuithe […] **ábhartha** á dtabhairt i gcrích. Tá tábhacht ar leith leis sin **i gcás** […] tíortha Eorpacha eile, a dtairbhíonn a saothair chlosamhairc d'fhorálacha Threoir 2010/13/AE lena gcuirtear saothair Eorpacha chun cinn, go háirithe córas na gcuótaí. I gcás sonrach na Stát aontach, na dtíortha is iarrthóirí agus na n-iarrthóirí ionchasacha, […] **d'fhéadfadh** an ceanglas a reachtaíocht náisiúnta a ailíniú le Treoir 2010/13/AE a bheith ina dhreasacht éifeachtúil chun dlús a chur lena gcuid oibre ar an ailíniú foriomlán le *acquis* an Aontais […].

38a. Chun coinníollacha aonfhoirmeacha a áirithiú maidir leis an gClár a chur chun feidhme trí chláir oibre, ba cheart cumhachtaí cur chun feidhme a thabhairt don Choimisiún. Ba cheart na cumhachtaí sin a fheidhmiú i gcomhréir le forálacha Rialachán (AE) Uimh. 182/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Feabhra 2011 lena leagtar síos na rialacha agus na prionsabail ghinearálta a bhaineann leis na sásraí maidir le rialú ag na Ballstáit ar fheidhmiú cumhachtaí cur chun feidhme ag an gCoimisiún.

39. Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit **cuspóirí** an Rialacháin seo a ghnóthú go leordhóthanach, ach gur fearr is féidir iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, de bharr chineál trasnáisiúnta na ndúshlán, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, mar a leagtar amach in Airteagal 5 CAE. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta, mar a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a bhaint amach.

40. Bunaítear leis an Rialachán seo an Clár **[**le haghaidh 2028 go 2034**]**, a thiocfaidh i gcomharbacht ar na Cláir a bunaíodh le Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818 le haghaidh 2021 go 2027. Dá bhrí sin, ba cheart Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818 a aisghairm,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

CAIBIDIL I

FORÁLACHA GINEARÁLTA

Airteagal 1

Ábhar

Bunaítear leis an Rialachán seo an Clár 'AgoraEU' ('an Clár') agus leagtar síos leis cuspóirí an Chláir, a bhuiséad ⌊le haghaidh na tréimhse 2028-2034⌋, na foirmeacha cistiúcháin ón Aontas agus na rialacha chun an cistiú sin a sholáthar.

Airteagal 2

Sainmhínithe

Chun críocha an Rialacháin seo, beidh **feidhm** ag na sainmhínithe seo a leanas […]:

ciallaíonn 'nós imeachta dámhachtana' nós imeachta dámhachtana, mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (3), de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, chomh maith le nósanna imeachta um thabhairt ar iontaoibh cur chun feidhme tacaíochta agus soláthar tacaíochta trí ionstraimí airgeadais, um an ráthaíocht bhuiséadach a dheonú, nó um thacaíocht a sholáthar faoin ráthaíocht bhuiséadach.

ciallaíonn 'earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta' gach earnáil:

(a) **ar fíor an méid seo a leanas i leith a ngníomhaíochtaí, a bhféadfadh cuid mhór acu nuálaíocht agus poist a ghiniúint, go háirithe a bhuí le cearta maoine intleachtúla:**

(i) **tá siad bunaithe ar luachanna cultúrtha agus ar léirithe ealaíonta agus ar léirithe cruthaitheacha eile de chineál aonarach agus de chineál comhchoiteann; agus**

(ii) **áiríonn siad forbairt, cruthú, táirgeadh, scaipeadh agus caomhnú earraí agus seirbhísí a chorpraíonn léirithe cultúrtha nó ealaíonta nó léirithe cruthaitheacha eile, chomh maith le feidhmeanna gaolmhara mar atá oideachas nó bainistiú;**

(b) **gan beann ar na nithe seo a leanas:**

(i) **an bhfuil gníomhaíochtaí na n-earnálacha sin margadh-dhírithe nó an bhfuil siad dírithe ar réimse eile;**

(ii) **an cineál struchtúir trína seoltar na gníomhaíochtaí sin; agus**

(iii) **an tslí ina maoinítear an struchtúr sin;**

áirítear ar na hearnálacha sin, *inter alia*, ailtireacht, cartlanna, leabharlanna agus músaeim, ceardaíocht ealaíonta, closamhairc (lena n-áirítear scannáin, teilifís, físchluichí agus ilmheáin), oidhreacht chultúrtha, inláimhsithe agus dholáimhsithe, dearadh (lena n-áirítear dearadh faisin), féilte, ceol, litríocht, na taibhealaíona, foilsitheoireacht (leabhair, agus preas i scríbhinn), raidió agus na hamharcealaíona.

Airteagal 3

Cuspóirí an Chláir

1. Is iad cuspóirí ginearálta an Chláir an éagsúlacht agus an oidhreacht chultúrtha agus teanga **a choimirciú, a chaomhnú, a fhorbairt** agus a chur chun cinn, iomaíochas agus **nuálaíocht inbhuanaithe** earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta a mhéadú, go háirithe […] na meáin agus an closamharc […], saoirse ealaíonta agus saoirse na meán a choimirciú **agus a threisiú**, agus comhionannas, **lena n-áirítear comhionannas inscne,** saoránacht ghníomhach, cearta agus luachanna a chosaint agus a chur chun cinn mar a chumhdaítear sna Conarthaí agus sa Chairt, agus, dá réir sin, rannpháirtíocht dhaonlathach agus athléimneacht shochaíoch laistigh den Aontas a fheabhsú.

2. Laistigh de na cuspóirí ginearálta a leagtar amach i mír 1, beidh na snáitheanna seo a leanas ag an gClár, lena gcuirtear na cuspóirí sonracha seo a leanas chun feidhme:

(a) leis an Snáithe 'Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr' déanfar an méid seo a leanas:

i. rannchuidiú le cruthú cultúrtha agus **ealaíonta** trasteorann[...], agus le comhar, **soghluaisteacht**, rannpháirtíocht**, rochtain** agus inrochtaineacht, chomh maith le […] cúrsaíocht trasteorann saothar cultúrtha éagsúil, **agus feabhas a chur ar an méid sin**, agus gnéithe sóisialta, eacnamaíocha agus idirnáisiúnta earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta **nach gcumhdaítear faoi Airteagal 3(2)(b)** ('cultúr') á neartú ag an am céanna;

(b) leis an snáithe 'MEDIA+' déanfar an méid seo a leanas:

i. rannchuidiú le héagsúlacht chultúrtha **agus teanga** agus le hiomaíochas **earnálacha** […] an chlosamhairc agus na bhfíschluichí, go háirithe trí fheabhas a chur ar chruthú, ar **chur chun cinn**, agus ar dháileadh trasteorann **saothar** Eorpach **agus** ábhair Eorpaigh agus ar an rochtain atá ag saoránaigh […] **orthu** ('closamharc');

ii. rannchuidiú le héiceachóras faisnéise Aontais atá saor, inmharthana, **iolraíoch** agus éagsúil, go háirithe trí thacú le hiriseoireacht agus leis na meáin nuachta atá saor agus neamhspleách agus trína **gcosaint**, trí rochtain na saoránach ar fhaisnéis iontaofa ar féidir brath uirthi a fheabhsú**,** […] trí dhul i ngleic leis an mbréagaisnéis **agus trí litearthacht sna meáin a chothú** ('nuacht');

(c) leis an snáithe Daonlathas, Saoránaigh, Comhionannas, Cearta agus Luachanna ('CERV+'), déanfar, **d'fhonn luachanna an Aontais a chur chun cinn agus a chosaint**, an méid seo a leanas:

i. rannchuidiú le cearta bunúsacha, comhionannas**, lena n-áirítear comhionannas inscne,** […]neamh-idirdhealú agus cearta shaoránaigh an Aontais a chosaint agus a chur chun cinn, **lena n-áirítear saorghluaiseacht saoránach** a chumhdaítear sna Conarthaí **agus sa Chairt** […], agus rannchuidiú leis an tsochaí shibhialta a chumhachtú ('cearta, comhionannas, saoránaigh agus an tsochaí shibhialta');

ii. rannchuidiú le **cosc agus** comhrac foréigean inscnebhunaithe, foréigean in aghaidh leanaí agus grúpaí eile atá i mbaol an fhoréigin sin ('Daphne');

iii. rannchuidiú le rannpháirtíocht dhaonlathach a fheabhsú agus leis an smacht reachta a chaomhnú ('rannpháirtíocht dhaonlathach agus an smacht reachta').

3. Chun tionchar a uasmhéadú agus sineirgí a fheabhsú ar fud na snáitheanna dá dtagraítear i mír 2, leis an gClár tacófar le gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha lena rannchuideofar leis an gcuspóir ginearálta dá dtagraítear i mír 1, go háirithe trí shineirgí a fhorbairt idir na réimsí cultúrtha, meán agus sibhialta agus trí chomhar agus nuálaíocht trasearnála a chur chun cinn.

CAIBIDIL II

An snáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr

Airteagal 4

Cultúr

Laistigh de shnáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr, díreofar, leis an gcuspóir sonrach 'Cultúr'[…] , ar an méid seo a leanas:

(a) cruthú, comhar agus malartuithe trasteorann a chothú i bhformáidí éagsúla, lena n-áirítear trí **thionscadail chomhair agus comhpháirtíochtaí idir eagraíochtaí de gach méid,** trí shoghluaisteacht ealaíontóirí agus gairmithe cultúrtha agus cruthaitheacha […] **agus** trí chónaitheachtaí ealaíne […];

(b) feabhas a chur ar rochtain ar an gcultúr, ar **na healaíona** agus ar an oidhreacht chultúrtha agus rannpháirtíocht iontu do chách, go háirithe do dhaoine óga, agus athléimneacht shóisialta agus comhtháthú sóisialta a neartú, go háirithe cothroime idirghlúine, comhionannas agus éagsúlacht, trí, ***inter alia*, oideachas cultúrtha agus** rannpháirtíocht chultúrtha;

(c) tacú le scaipeadh, dáileadh, cur chun cinn**,** […] infheictheacht **agus infhionntacht** ábhair éagsúil chultúrtha **agus ealaíonta** Eorpaigh trí bhealaí éagsúla ar fud an Aontais agus go hidirnáisiúnta, lena n-áirítear trí ardáin Eorpacha d'ealaíontóirí atá ag teacht chun cinn, tacaíocht d'eintitis arb é is aidhm dóibh […] oiliúint a chur ar **ealaíontóirí atá ag teacht chun cinn nó** ealaíontóirí óga […] agus iad a chur chun cinn, duaiseanna lena gcuirtear chun cinn tallann agus barr feabhais ealaíonta, tionscnaimh chamchuairte, **taispeántais,** féilte agus an t-aistriúchán;

(d) acmhainneacht agus scileanna in earnálacha an chultúir agus na cruthaitheachta **a chumhdaítear le snáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr** a neartú chun nuálaíocht agus iomaíochas a spreagadh agus chun dul i ngleic leis an aistriú glas agus leis an aistriú digiteach, lena n-áirítear trí thacaíocht a thabhairt do líonraí d'eagraíochtaí cultúrtha agus cruthaitheacha, **forbairt tallainne,** gníomhaíochtaí oiliúna agus piarfhoghlama;

(e) forbairt beartais cultúir a chur chun cinn trí chomhar agus trí dhea-chleachtais **agus eolas** a mhalartú ar leibhéal an Aontais[...] agus feabhas a chur ar **an** mbonn fianaise trí bhailiú agus anailísiú sonraí[...] a**gus gníomhaíochtaí píolótacha feabhsaithe agus trí thacú le hacmhainneachtaí anailíse margaidh**;

(f) caidreamh cultúrtha idirnáisiúnta an Aontais a chur chun cinn **trí chomhar cultúrtha, lena rannchuidítear le cuspóirí cultúrtha agus gníomhaíochta seachtraí** […];

(g) tacú le cur chun feidhme Chinntí 445/2014/AE[32] agus Uimh. 1194/2011/AE[33] ó Pharlaimint na hEorpa agus ó Chomhairle an Aontais.

Déanfar cur chun feidhme an chuspóra shonraigh 'Cultúr' a chur chun feidhme agus lánurraim á tabhairt […] **do** shaoirse ealaíonta agus d'éagsúlacht léirithe cultúir **agus teanga agus luach intreach an chultúir a chaomhnú agus a chur chun cinn.** [...] **Beidh sé ina** rannchuidiú **freisin** le feabhas a chur ar dhálaí oibre le haghaidh ealaíontóirí agus gairmithe cultúrtha agus cruthaitheacha.

---

32 Cinneadh Uimh. 445/2014/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Aibreán 2014 lena mbunaítear gníomhaíocht Aontais do Phríomhchathracha Cultúir na hEorpa le haghaidh na mblianta 2020 go 2033 agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1622/2006/CE (IO L 132, 3.5.2014, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj).

33 Cinneadh Uimh. 1194/2011/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 lena mbunaítear gníomhaíocht Aontais Eorpaigh i leith an Lipéid Oidhreachta Eorpaí (IO L 303, 22.11.2011, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj).

CAIBIDIL III

An snáithe MEDIA+

Airteagal 5

Closamharc

Laistigh den snáithe MEDIA+, beidh an cuspóir sonrach 'Closamharc' dírithe ar an méid seo a leanas:

(a) tacú le saothair chlosamhairc Eorpacha a chruthú thar fhormáidí agus seánraí iomadúla, **léiriúcháin agus comhléiriúcháin neamhspleácha go príomha**, lena bhféadfaí freastal ar lucht féachana agus éisteachta éagsúil thar theorainneacha;

(b) scaipeadh, dáileadh **amharclainne agus ar líne**, suntasacht, **infhionntacht, cur chun cinn, inrochtaineacht, éagsúlacht teanga** agus infheictheacht trasteorann saothar closamhairc Eorpach a chothú ar na meáin uile ar fud an Aontais agus go hidirnáisiúnta, lena n-áirítear trí straitéisí dáilte comhordaithe, agus uirlisí margaíochta agus fógraíochta**, agus fotheidealú agus dubáil**;

(c) lucht féachana agus éisteachta a fhorbairt le haghaidh saothair chlosamhairc Eorpacha, lena n-áirítear trí líonra de phictiúrlanna, féilte agus feachtais for-rochtana Eorpacha **agus litearthacht sna scannáin** agus aghaidh a thabhairt go háirithe ar Eorpaigh óga agus ar cheantair […] nach ndéantar freastal ceart orthu […];

(d) tacú le físchluichí agus ábhar tumthach Eorpach a fhorbairt agus a fhréamhshamhaltú, lena n-áirítear trí thástáil margaidh, straitéisí cur chun cinn agus infhionntachta atá dírithe ar an lucht féachana agus éisteachta, agus dáileadh ar fud na n-ardán uile;

(e) **scileanna agus** forbairt tallainne a fheabhsú **agus acmhainneacht a fhothú, go háirithe mar fhreagairt ar athruithe cruthaitheacha, margaidh agus teicneolaíochta;**

(ea) rochtain ar mhaoiniú **a éascú** […] , **agus aird ar leith á tabhairt ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide (FBManna)[34],** ar mhalartuithe agus líonrú gnólacht le gnólacht, **ar leas a bheith á bhaint as**, ar ghlacadh **agus ar chur chun feidhme** uirlisí nuálacha agus samhlacha gnó agus straitéisí saothraithe maoine intleachtúla trasmheán […];

(f) idirphlé beartais, malartú dea-chleachtas, bailiú agus anailísiú sonraí a chothú, lena n-áirítear táille ranníocaíochta a íoc le haghaidh bhallraíocht an Aontais san Fhaireachlann Eorpach Chlosamhairc;

(g) rannchuidiú le cur chun feidhme Threoir 2010/13/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.[35]

Agus an cuspóir sonrach 'Closamharc' á chur chun feidhme, cuirfear sainiúlachtaí tíortha éagsúla san áireamh, go háirithe maidir le léiriú agus dáileadh ábhair, rochtain ar ábhar, méid agus sainiúlachtaí a margaí agus an éagsúlacht chultúrtha agus teanga a bhaineann leo, ar bhealach a leathnaíonn rannpháirtíocht tíortha a bhfuil acmhainneachtaí éagsúla closamhairc acu agus a neartaíonn an comhar idir na tíortha sin, rud a chuireann le cothrom iomaíochta níos fearr.

Déanfar an cuspóir sonrach 'Closamharc' a chur chun feidhme agus lánurraim á tabhairt do shaoirse ealaíonta. […]

---

34 **Tuigfear coincheap na bhfiontar beag agus meánmhéide (FBManna) mar a shainmhínítear é sa Mholadh ón gCoimisiún an 6 Bealtaine 2003 maidir leis an sainmhíniú ar mhicrifhiontair agus ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide (IO L 124, 20.5.2003, lch. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).**

35 Treoir 2010/13/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 10 Márta 2010 maidir le comhordú forálacha áirithe a leagtar síos le dlí, le rialachán nó le gníomhaíocht riaracháin sna Ballstáit agus a bhaineann le seirbhísí meán closamhairc a sholáthar (IO L 95, 15.4.2010, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj).

Airteagal 6

Nuacht

Laistigh den snáithe MEDIA+, beidh an cuspóir sonrach a bhaineann le 'Nuacht' dírithe ar an méid seo a leanas:

(a) eagraíochtaí meán nuachta agus iriseoirí a chosaint, go háirithe i gcás ina mbeidh orthu aghaidh a thabhairt ar bhagairtí, faireachán, measúnú a dhéanamh, agus aghaidh a thabhairt ar rioscaí do shaoirse agus iolrachas na meán sa mhargadh inmheánach[...] agus caighdeáin iriseoireachta[...] agus eagarthóireachta a chur chun cinn;

(b) táirgeadh, dáileadh, tomhaltas **agus cartlannú** ábhair iriseoireachta ghairmiúil a fheabhsú, […] chomh maith le hiriseoireacht iniúchta **agus tacú le heagraíochtaí nuachta réigiúnacha agus**[…] áitiúla[...], agus le meáin leasa phoiblí;

(c) tacú le claochlú digiteach nuachta**, agus aird ar leith á tabhairt ar fhiontair bheaga agus mheánmhéide agus, ina theannta sin, ar eagraíochtaí réigiúnacha agus áitiúla nuachta,** cleachtais nuálacha, samhlacha nua léiriúcháin, dáilte agus gnó, rochtain ar mhaoiniú a éascú agus gníomhaíochtaí trasteorann agus athsciliú agus uas-sciliú gairmithe meán nuachta a spreagadh;

(d) comhar a fheabhsú agus bearta a chur chun cinn **a bhfuil sé** d'aidhm acu […] faireachán […] a dhéanamh ar an spás faisnéise ar líne agus é a choimirciú[…], lena n-áirítear bréagaisnéis agus ionramháil agus cur isteach eachtrach ar fhaisnéis **a chosc,** a bhrath**, a anailísiú** agus a chomhrac, agus, dá réir sin, […] athléimneacht **dhaonlathach a neartú** ar fud an Aontais;

(e) gníomhaíochtaí digiteacha agus litearthachta sna meáin a chur chun cinn chun a chur ar chumas na saoránach **uile**[…] **ó aoisghrúpa go chéile**, smaointeoireacht chriticiúil agus tuiscint chriticiúil ar éiceachóras na faisnéise a úsáid agus a fhorbairt[…]**, agus úsáid agus tionchar na hintleachta saorga, i measc nithe eile, á gcur san áireamh**;

(f) idirphlé beartais, bailiú agus anailísiú sonraí agus forbairt comhchaighdeán a threisiú, lena n-áirítear trí thacú le hobair an Bhoird Eorpaigh um Sheirbhísí Meán.

Déanfar an cuspóir sonrach 'Nuacht' a chur chun feidhme agus lánurraim á tabhairt do neamhspleáchas eagarthóireachta na meán agus do chaighdeáin ghairmiúla.

Caibidil IV

An Snáithe CERV+

Airteagal 7

Cearta, comhionannas, saoránaigh agus an tsochaí shibhialta

Laistigh den snáithe CERV+, beidh an cuspóir sonrach a bhaineann le 'Cearta, Comhionannas, Saoránaigh agus an tSochaí Shibhialta' dírithe ar an méid seo a leanas:

(a) comhionannas a chur chun cinn, […] idirdhealú ar fhorais inscne, tionscnaimh chiníoch nó eitnigh, reiligiúin nó creidimh, míchumais, aoise**,** gnéaschlaonta **nó féiniúlachta inscne** agus gach cineál ciníochais agus éadulaingthe a chosc agus a chomhrac**, lena n-áirítear idirdhealú iomadúil agus trasnach, agus príomhshruthú comhionannais a chur chun cinn, agus prionsabal an neamh-idirdhealaithe dá bhforáiltear in Airteagal 21 den Chairt á urramú**;

(b) comhionannas inscne, príomhshruthú inscne, **cothromaíocht oibre is saoil** agus […] cumhachtú **na mban agus na gcailíní uile** a chur chun cinn, **chomh maith le** […] teachtadh iomlán na mban as cearta a chosaint agus a chur chun cinn;

(c) inrochtaineacht a chur chun cinn agus cearta daoine faoi mhíchumas a chosaint agus a chur chun cinn, **lena n-áirítear trí** thacaíocht a thabhairt do Choinbhinsiún na Náisiún Aontaithe ar Chearta Daoine faoi Mhíchumas a bheith á chur chun feidhme ag an […] **Aontas**;

(d) cearta an linbh a chosaint agus a chur chun cinn;

(e) saoirse chun tuairimí a nochtadh, an ceart chun príobháideachais, cosaint sonraí pearsanta chomh maith le cearta sa spás digiteach a chosaint agus a chur chun cinn;

(f) spás sibhialta bríomhar a chothú trí acmhainneacht eagraíochtaí na sochaí sibhialta, cosantóirí chearta an duine, agus gníomhaithe ábhartha eile a fhothú agus trí thacaíocht airgeadais a sholáthar dóibh, ar ghrúpaí iad atá gníomhach ar gach leibhéal maidir le feasacht na saoránach ar na cearta a chumhdaítear sa Chonradh a chosaint, a chur chun cinn agus a mhúscailt, athléimneacht dhaonlathach an Aontais, neamh-idirdhealú agus comhionannas agus luachanna an Aontais ar bhonn níos leithne a chur chun cinn, mar atá urraim do chearta bunúsacha, an smacht reachta, an daonlathas agus maidir le hurraim don Chairt a chosaint agus a chur chun cinn.

Airteagal 8

Daphne

Laistigh den snáithe CERV+, beidh an cuspóir sonrach a bhaineann le 'Daphne' dírithe ar an méid seo a leanas:

(a) gach cineál foréigin inscnebhunaithe in aghaidh na mban agus na gcailíní […] , agus foréigean teaghlaigh a chosc**,** **feasacht a mhúscailt ina leith**, freagairt air agus é a chomhrac, ar gach leibhéal**;**[…]

(aa) **gach cineál** foréigin in aghaidh leanaí, daoine óga agus daoine scothaosta, daoine LADTIA, daoine faoi mhíchumas agus grúpaí eile atá i mbaol **a chosc, feasacht a mhúscailt ina leith, freagairt air agus é a chomhrac ar gach leibhéal**;

(b) cosaint agus tacaíocht a thabhairt do gach íospartach díreach agus indíreach […] foréigin dá dtagraítear i bpointí (a) **agus (aa)**;

[…] **ar an gcaoi sin**, tacú le baint amach na gcuspóirí maidir le **foréigean in aghaidh na mban agus foréigean teaghlaigh a chosc agus a chomhrac san Aontas, dá dtagraítear i** gCoinbhinsiún Chomhairle na hEorpa chun foréigean in aghaidh na mban agus foréigean teaghlaigh a chosc agus a chomhrac san Aontas **(Coinbhinsiún Iostanbúl) agus i dTreoir (AE) 2024/1385, agus na gcuspóirí maidir le leanaí a chosaint ar theacht i dtír gnéasach, mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún Chomhairle na hEorpa maidir le leanaí a chosaint ar theacht i dtír gnéasach agus ar mhí-úsáid ghnéasach (Coinbhinsiún Lanzarote)**.

Airteagal 9

Rannpháirtíocht dhaonlathach, agus an smacht reachta

Laistigh den snáithe CERV+, beidh an cuspóir sonrach a bhaineann le 'Rannpháirtíocht dhaonlathach agus an smacht reachta' dírithe ar an méid seo a leanas:

(a) cearta saoránachta an Aontais chomh maith le rannpháirtíocht **agus** rannpháirteachas na saoránach agus **na sochaí sibhialta** i saol daonlathach agus sibhialta an Aontais a chosaint agus a chur chun cinn, **lena n-áirítear trí idirphlé daonlathach agus daonlathas rannpháirtíoch** agus tacú le sochaithe oscailte, athléimneacha, ceartbhunaithe agus comhionanna, a bheidh bunaithe ar an smacht reachta;

(b) tacú le próisis thoghchánacha agus dhaonlathacha atá saor, cothrom, athléimneach, inrochtana, **trédhearcach** agus cuimsitheach, **ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach, náisiúnta agus ar leibhéal an Aontais**;

(c) feasacht shibhialta agus tuiscint níos fearr ar an Aontas, ar a stair, a chuimhne agus a éagsúlacht choiteann a chur chun cinn chun comhthuiscint, caoinfhulaingt **agus comhtháthú sóisialta** a chothú.

CAIBIDIL V

Tosaíochtaí agus gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha

Airteagal 10

Laistigh de na cuspóirí ginearálta a leagtar amach in Airteagal 3, beidh an Clár ina thaca leis na tosaíochtaí agus na gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha seo a leanas:

(a) comhar agus nuálaíocht trasearnála ar fud na réimsí cultúrtha, meán agus sibhialta, agus sláine an dioscúrsa phoiblí a chosaint, agus, dá réir sin, **iontaoibh**, athléimneacht dhaonlathach, ullmhacht shochaíoch agus rannpháirtíocht chultúrtha agus saoránach a neartú;

(b) […] úsáid **eiticiúil,** fhreagrach**, inbhuanaithe agus ceartbhunaithe** a bhaint as uirlisí nuálacha agus as teicneolaíochtaí ábhair, go háirithe an Intleacht Shaorga, chomh maith le forbairt scileanna agus fothú acmhainneachta trí chuir chuige thrasearnála;

(c) gníomhaíochtaí chun reachtaíocht agus beartas ábhartha an Aontais i réimsí an chultúir, na meán agus na saoránach a fhorbairt, a chur chun feidhme agus faireachán a dhéanamh orthu, lena n-áirítear, i gcás inarb infheidhme, trí chomhar i measc údaráis náisiúnta agus páirtithe leasmhara[…]**;**

(ca) (ca) bunú agus gníomhaíochtaí Dheasca AgoraEU, le hacmhainní iomchuí, a bheidh freagrach as an gClár a chur chun cinn, as faisnéis, treoir neamhchlaonta agus cúnamh a sholáthar do thairbhithe féideartha, as rannchuidiú le for-rochtain agus scaipeadh thorthaí an Chláir agus as comhar trasteorann a spreagadh;

(d) i gcomhréir le forálacha Rialachán (AE) [XXX]* ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle [Feidhmíocht], cur chun cinn an Chláir, agus a dheiseanna cistiúcháin, lena n-áirítear trí […] Dheasca **AgoraEU**, agus dá réir sin for-rochtain, infheictheacht agus scaipeadh thorthaí an Chláir a fheabhsú;

Cinnfear maoiniú tosaíochtaí agus gníomhaíochtaí trasearnálacha agus cothrománacha de réir a gcineáil agus a raoin feidhme. **Ní dhéanfaidh sé sin dochar do neamhspleáchas snáitheanna aonair den Chlár, dá dtosaíochtaí ná do na gníomhaíochtaí arna gcistiú fúthu, ná ní rachaidh sé chun aimhleasa dó.**

CAIBIDIL VI

Forálacha airgeadais

⌊*Airteagal 11*

Buiséad

1. Tá an t-imchlúdach airgeadais táscach le haghaidh chur chun feidhme an Chláir le haghaidh na tréimhse *2028-2034* socraithe ag EUR 8 582 000 000 i bpraghsanna reatha.

2. Gealltanais bhuiséadacha maidir le gníomhaíochtaí ar faide ná aon bhliain airgeadais amháin iad, féadfar iad a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta.

3. Féadfar leithreasuithe a iontráil i mbuiséad an Aontais tar éis 2034 chun na costais is gá a chumhdach agus chun go mbeifear in ann na gníomhaíochtaí nach mbeidh curtha i gcrích faoi dheireadh an Chláir a bhainistiú.

4. An t-imchlúdach airgeadais dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo agus méideanna na n-acmhainní breise dá dtagraítear in Airteagal 12, féadfar iad a úsáid freisin le haghaidh cúnamh teicniúil agus riaracháin chun an Clár a chur chun feidhme, mar shampla gníomhaíochtaí ullmhúcháin, faireacháin, rialúcháin, iniúchóireachta agus meastóireachta, córais agus ardáin teicneolaíochta faisnéise chorparáideacha, gníomhaíochtaí faisnéise agus cumarsáide, lena n-áirítear cumarsáid chorparáideach maidir le tosaíochtaí polaitiúla an Aontais, chomh maith le gach cúnamh teicniúil agus riaracháin eile nó gach costas eile a bhaineann leis an bhfoireann arna thabhú ag an gCoimisiún chun an Clár a bhainistiú.⌋

Airteagal 12

Acmhainní breise

1. Féadfaidh na Ballstáit, institiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí de chuid an Aontais, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta, institiúidí idirnáisiúnta airgeadais, nó tríú páirtithe eile, ranníocaíochtaí airgeadais nó neamhairgeadais breise a dhéanamh leis an gClár. Is ioncam sannta seachtrach de réir bhrí Airteagal 21(2), pointí (a), (d), nó (e), nó Airteagal 21(5) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 a bheidh sna ranníocaíochtaí airgeadais breise.

2. Acmhainní arna leithdháileadh ar Bhallstáit faoi bhainistíocht chomhroinnte, féadfar iad a chur ar fáil don Chlár, arna iarraidh sin do na Ballstáit. Déanfaidh an Coimisiún na hacmhainní sin a chur chun feidhme go díreach nó go hindíreach i gcomhréir le hAirteagal 62(1), pointe (a) nó (c), de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509. Is acmhainní breise a bheidh iontu, le cois an mhéid dá dtagraítear in Airteagal 11(1) den Rialachán seo. Úsáidfear na hacmhainní sin chun leas an Bhallstáit lena mbaineann. I gcás nach bhfuil gealltanas dlíthiúil tugtha ag an gCoimisiún faoi bhainistíocht dhíreach ná faoi bhainistíocht indíreach maidir le méideanna breise arna gcur ar fáil don Chlár ar an dóigh sin, féadfar na méideanna comhfhreagracha nár gealladh a aistriú ar ais chuig clár foinseach faoi leith amháin nó níos mó nó chuig a gcomharbaí, arna iarraidh sin don Bhallstát lena mbaineann.

Airteagal 13

Cistiú malartach, comhcheangailte agus carnach

1. Cuirfear an Clár chun feidhme i bpáirt le cláir eile de chuid an Aontais. Gníomhaíocht a bhfuil ranníocaíocht ón Aontas faighte aici ó chlár eile, féadfaidh sí ranníocaíocht a fháil faoin gClár seo freisin. Beidh feidhm ag rialacha an chláir ábhartha de chuid an Aontais maidir leis an ranníocaíocht chomhfhreagrach, sin nó féadfar sraith aonair rialacha a chur i bhfeidhm maidir leis na ranníocaíochtaí ar fad agus féadfar gealltanas dlíthiúil aonair a thabhairt i gcrích. Má sholáthraítear ranníocaíochtaí ar fad an Aontais bunaithe ar chostas incháilithe, ní rachaidh an tacaíocht charnach ó bhuiséad an Aontais thar chostais incháilithe iomlána na gníomhaíochta agus féadfar í a ríomh ar bhonn *pro rata* i gcomhréir leis na doiciméid lena leagtar amach na coinníollacha maidir le tacaíocht.

2. Féadfar nósanna imeachta dámhachtana faoin gClár a sheoladh go comhpháirteach faoi bhainistíocht dhíreach nó indíreach leis na Ballstáit, le hinstitiúidí, comhlachtaí agus gníomhaireachtaí an Aontais, le tríú tíortha, le heagraíochtaí idirnáisiúnta, le hinstitiúidí idirnáisiúnta airgeadais, nó le tríú páirtithe eile (‘comhpháirtithe sa nós imeachta dámhachtana comhpháirteach’), ar choinníoll go n-áiritheofar cosaint leasanna airgeadais an Aontais. Beidh na nósanna imeachta sin faoi réir sraith aonair rialacha agus tabharfar gealltanais dhlíthiúla aonair i gcrích dá dtoradh. Chun na críche sin, na comhpháirtithe sa nós imeachta dámhachtana comhpháirteach, féadfaidh siad acmhainní a chur ar fáil don Chlár i gcomhréir le hAirteagal 12 den Rialachán seo, nó féadfar a chur de chúram ar na comhpháirtithe an nós imeachta dámhachtana a chur chun feidhme, i gcás inarb infheidhme i gcomhréir le hAirteagal 62(1), pointe (c), de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509.
I nósanna imeachta dámhachtana comhpháirteacha, féadfaidh ionadaithe na gcomhpháirtithe sa nós imeachta dámhachtana comhpháirteach a bheith ina gcomhaltaí den choiste meastóireachta dá dtagraítear in Airteagal 153(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 freisin.

Airteagal 14

Tríú tíortha atá comhlachaithe leis an gClár

1. Féadfaidh na tríú tíortha seo a leanas a bheith rannpháirteach sa Chlár rí chomhlachas iomlán nó páirteach, i gcomhréir leis na cuspóirí a leagtar síos in Airteagal 3 […] agus atá infheidhme maidir le:

   (a) comhaltaí de Chomhlachas Saorthrádála na hEorpa ar comhaltaí iad den Limistéar Eorpach Eacnamaíoch, **i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sa Chomhaontú maidir leis an Limistéar Eorpach Eacnamaíoch,** chomh maith le micreastáit Eorpacha **(Andóra, Monacó, San Mairíne agus Cathair na Vatacáine), i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos sna comhaontuithe ábhartha**;

   (b) tíortha aontacha, tíortha is iarrthóirí agus iarrthóirí ionchasacha**, i gcomhréir leis na prionsabail ghinearálta agus na téarmaí agus na coinníollacha ginearálta a bhaineann le rannpháirtíocht na dtíortha sin i gcláir de chuid an Aontais arna mbunú sna comhaontuithe réime, sna prótacail agus sna cinntí ó Chomhairlí Comhlachais faoi seach, nó i gcomhaontuithe eile den chineál céanna, agus i gcomhréir leis na coinníollacha sonracha a leagtar síos i gcomhaontuithe idir an tAontas agus na tíortha sin**;

   (c) tíortha Bheartas Comharsanachta na hEorpa**, i gcomhréir leis na prionsabail ghinearálta agus na téarmaí agus na coinníollacha ginearálta a bhaineann le rannpháirtíocht na dtíortha sin i gcláir de chuid an Aontais arna mbunú sna comhaontuithe réime, sna prótacail agus sna cinntí ó Chomhairlí Comhlachais faoi seach, nó i gcomhaontuithe den chineál céanna, agus i gcomhréir leis na coinníollacha sonracha a leagtar síos i gcomhaontuithe idir an tAontas agus na tíortha sin**;

   (d) tríú tíortha eile**, i gcomhréir leis na coinníollacha a leagtar síos i gcomhaontú idirnáisiúnta sonrach lena gcumhdaítear rannpháirtíocht an tríú tír in aon chlár de chuid an Aontais**.

2. Maidir leis na […] […]**<u>c</u>**omhaontuithe maidir le rannpháirtíocht sa Chlár[…] **<u>dá dtagraítear i mír 1</u>**, beidh na héifeachtaí a leanas acu:

(a) áiritheofar cothromaíocht chóir a mhéid a bhaineann le ranníocaíochtaí agus sochair an tríú tír atá rannpháirteach sna Cláir;

(b) leagfar síos na coinníollacha maidir le rannpháirtíocht i gClár an Aontais, lena n-áirítear ríomh na ranníocaíochtaí airgeadais le clár agus lena chostais riaracháin ghinearálta, ranníocaíochtaí arb éard atá iontu ranníocaíocht oibríochtúil agus táille rannpháirtíochta;

(c) ní thabharfar aon chumhacht chinnteoireachta sa Chlár don tríú tír;

(d) ráthófar cearta an Aontais chun bainistiú fónta airgeadais a áirithiú agus chun a leasanna airgeadais a chosaint;

(e) i gcás inarb ábhartha, áiritheofar cosaint leasanna slándála agus oird phoiblí an Aontais.

<u>3.</u> Chun críocha **<u>mhír 2</u>**, pointe (d), deonóidh an tríú tír na cearta agus an rochtain is gá, a cheanglaítear faoi Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 883/2013, agus ráthóidh sí go mbeidh […] cinntí lena bhforchuirtear oibleagáid airgid **<u>ar dhaoine seachas ar Stáit de réir bhrí</u>** […] Airteagal 299 CFAE, chomh maith le breithiúnais agus orduithe ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, infhorfheidhmithe.

<u>4.</u> Sna comhaontuithe […] **<u>ábhartha</u>** lena ndeonaítear rannpháirtíocht sa chuspóir sonrach ‘Closamharc’ dá dtagraítear in Airteagal 3, cuirfear san áireamh staid an mhargaidh closamhairc sa tír lena mbaineann, lena n-áirítear gaireacht a creata dhlíthiúil le *acquis* an Aontais maidir leis na meáin chlosamhairc agus an rochtain ar a scéimeanna tacaíochta coibhéiseacha, go háirithe maidir le tíortha Eorpacha eile. Ceanglófar leis na comhaontuithe a thabharfar i gcrích leis na tíortha dá dtagraítear i mír 1(b) go ndéanfar a ndlí náisiúnta a ailíniú le Treoir 2010/13/AE chun rannpháirtíocht a dheonú sa chuspóir sonrach ‘Closamharc’.

Airteagal 15

Cur chun feidhme agus foirmeacha cistiúcháin ón Aontas

1. Cuirfear an Clár chun feidhme i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, faoi bhainistiú díreach nó faoi bhainistiú indíreach trí bhíthin eintitis dá dtagraítear in Airteagal 62(1), pointe (c), den Rialachán sin.

2. Féadfar cistiú ón Aontas a sholáthar in aon fhoirm i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, go háirithe deontais, duaiseanna, soláthar agus tabhartais neamhairgeadais.

3. ⌊I gcás ina soláthraítear tacaíocht ón Aontas i bhfoirm ráthaíocht bhuiséadach nó ionstraim airgeadais, lena n-áirítear i gcás ina gcomhcheanglaítear í le tacaíocht neamh-inaisíoctha in oibríocht mheasctha, soláthrófar í go heisiach trí Ionstraim InvestEU CEI agus cuirfear chun feidhme í i gcomhréir le rialacha infheidhme Ionstraim InvestEU CEI trí chomhaontuithe arna dtabhairt i gcrích le haghaidh an chineáil sin tacaíochta faoi Ionstraim InvestEU CEI.⌋

4. ⌊Soláthrófar tacaíocht ón Aontas i bhfoirm ráthaíocht bhuiséadach laistigh d'uasmhéid na ráthaíochta buiséadaí arna bunú le Rialachán CEI.⌋

5. ⌊I gcás ina mbaineann an Clár úsáid as Ionstraim InvestEU CEI, soláthróidh sé an soláthar don ráthaíocht bhuiséadach agus don mhaoiniú d'ionstraimí airgeadais, lena n-áirítear nuair a chomhcheanglaítear iad le tacaíocht neamh-inaisíoctha i bhfoirm oibríocht mheasctha.⌋

6. I gcás ina soláthrófar cistiú ón Aontas i bhfoirm deontais, soláthrófar cistiú mar mhaoiniú nach bhfuil nasctha le costais nó, i gcás inar gá, le roghanna costas simplithe, i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509. Ní fhéadfar cistiú a sholáthar i bhfoirm aisíocaíocht costais incháilithe iarbhír ach amháin i gcás nach féidir cuspóirí gníomhaíochta a bhaint amach ar shlí eile.

7. Chun críocha Airteagal 153(3) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, féadfaidh an coiste meastóireachta a bheith comhdhéanta go páirteach nó go hiomlán de shaineolaithe seachtracha neamhspleácha.

8. Eintitis a dhéanann iarratas ar chistiú faoin snáithe Eoraip na Cruthaitheachta – an Cultúr den Chlár agus a bhfuil os cionn 50 % dá n-ioncam bliantúil faighte acu ó fhoinsí poiblí le 2 bhliain anuas, measfar go bhfuil an acmhainneacht airgeadais, ghairmiúil agus riaracháin lena bhfuil gá acu chun gníomhaíochtaí faoin gClár a dhéanamh. Ní cheanglófar orthu tuilleadh doiciméadachta a chur i láthair chun an acmhainneacht sin a léiriú.

Airteagal 16

Incháilitheacht

1. Socrófar critéir incháilitheachta chun tacú le baint amach na gcuspóirí a leagtar síos in Airteagal 3, i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus beidh feidhm acu maidir le gach nós imeachta dámhachtana faoin gClár.

2. I nósanna imeachta dámhachtana faoi bhainistiú díreach agus indíreach, féadfaidh ceann amháin nó níos mó de na heintitis dhlítheanacha seo a leanas a bheith incháilithe chun tacaíocht ón Aontas a sholáthar nó a fháil:

   (a) eintitis atá bunaithe i mBallstát[…] **nó i dtír nó i gcríoch thar lear a bhaineann leis an mBallstát sin**;

   (b) eintitis atá bunaithe i[…] […] dtríú tír **atá comhlachaithe leis an gClár**;

   (c) eagraíochtaí idirnáisiúnta;

   (d) **mar eisceacht,** eintitis eile atá bunaithe i […] dtríú tíortha **nach bhfuil comhlachaithe leis an gClár** i gcás ina bhfuil **géarghá le** […] **tacaíocht** ó na heintiteas sin **chun cuspóirí gníomhaíochta ar leith** […] a bhaint amach**,** […] agus ina rannchuidíonn an tacaíocht sin leis na cuspóirí a leagtar síos in Airteagal 3 **agus ina bhfuil sé chun leas an Aontais**.

3. I dteannta Airteagal 168(2) agus (3) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, féadfaidh […] tríú tíortha **<u>atá comhlachaithe leis an gClár</u>**, dá dtagraítear in Airteagal 14(1) den Rialachán seo, i gcás inarb ábhartha, a bheith rannpháirteach in aon sásra soláthair a leagtar amach in Airteagal 168(2) agus (3) de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 agus tairbhe a bhaint as na sásraí sin. Cuirfear na rialacha is infheidhme maidir leis na Ballstáit i bhfeidhm, *mutatis mutandis*, maidir le tríú tíortha […] **<u>atá comhlachaithe leis an gClár</u>**.

4. Nósanna imeachta dámhachtana a dhéanann difear don tslándáil nó don ord poiblí, go háirithe nósanna imeachta dámhachtana a bhaineann le sócmhainní agus leasanna straitéiseacha an Aontais nó a Bhallstát, déanfar iad a shrianadh i gcomhréir le hAirteagal 136 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509.

5. Sa chlár oibre dá dtagraítear in Airteagal 110 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509, féadfar na critéir incháilitheachta a leagtar amach sa Rialachán seo a shonrú a thuilleadh nó critéir incháilitheachta bhreise a leagan síos le haghaidh gníomhaíochtaí sonracha.

6. Féadfar deontas oibriúcháin a dhámhachtain gan glao ar thograí ar Líonra Eorpach na gComhlachtaí Comhionannais Náisiúnta (Equinet) chun caiteachas a bhaineann le clár oibre buan Equinet a chumhdach.

Airteagal 17

Clár oibre

1. Is le cláir oibre dá dtagraítear in Airteagal 110 de Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 a chuirfear an Clár chun feidhme. Leagfar amach sna cláir oibre, i gcás inarb infheidhme, na gníomhaíochtaí agus na méideanna gaolmhara tacaíochta ón Aontas a bheidh le cur chun feidhme trí ionstraim InvestEU CEI.

2. Déanfaidh an Coimisiún na cláir oibre a ghlacadh trí bhíthin gníomhartha cur chun feidhme. Déanfar na gníomhartha cur chun feidhme sin a ghlacadh i gcomhréir leis an nós imeachta scrúdúcháin dá dtagraítear in Airteagal 17a.

Airteagal 17a

Nós imeachta coiste

1. Tabharfaidh coiste (an 'Coiste AgoraEU') cúnamh don Choimisiún. Beidh an coiste sin ina choiste de réir bhrí Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

2. Tiocfaidh an coiste le chéile i bhfoirmíochtaí sonracha chun déileáil le saincheisteanna nithiúla a bhaineann le snáitheanna ar leith de chuid an Chláir.

3. I gcás ina ndéantar tagairt don mhír seo, beidh feidhm ag Airteagal 5 de Rialachán (AE) Uimh. 182/2011.

CAIBIDIL VII

Forálacha críochnaitheacha

Airteagal 18

Aisghairm

Aisghairtear Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818 le héifeacht ón 1 Eanáir 2028.

Airteagal 19

Forálacha idirthréimhseacha

1. Leis an Rialachán seo ní dhéanfar difear do leanúnachas ná do mhodhnú na ngníomhaíochtaí lena mbaineann, go dtí go gcuirfear clabhsúr orthu, faoi Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/818, a leanfaidh d'fheidhm a bheith acu maidir leis na gníomhaíochtaí lena mbaineann go dtí go gcuirfear clabhsúr orthu.

2. Ina theannta sin, le himchlúdach airgeadais an Chláir, féadfar na costais cúnaimh theicniúil agus riaracháin is gá a chumhdach freisin chun an t-aistriú idir an Clár agus na bearta a glacadh faoi Rialacháin (AE) 2021/692 agus (AE) 2021/81**8** a áirithiú.

Airteagal 20

Teacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm

Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.

Beidh feidhm aige ón 1 Eanáir 2028.

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann Pharlaimint na hEorpa	*Thar ceann na Comhairle*
An tUachtarán	*An tUachtarán*